

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnštva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V boj proti brez-verstvu!

Nasprotno časopisje bi rado našlo v naših vrstah neko strujo, ki da je pretirano katoliška. Takoj stree potomce starega liberalizma strah pred klerikalizmom, če zaslišijo, da tu in tam kdo zakliče v mlačnost nekaterih pokrajin ali v nedoslednost nekaterih krogov: Katoličani skupaj! Kadar zada svobodomiselnost katoliškemu gibanju, verskemu življenju ali Cerkev udarec, ga vselej skuša podkrepiti z vpitjem o intransigentnosti in toleranci katoličanov. Pred tednom si je dovolil prosvetni minister napad na zastopnika Vatikana. Kakor da ne bi smel v katoliškem kraju opraviti katoliških cerkvenih obredov, kakor da ne bi smel kot katoliški nadškof nagovoriti katoliškega ljudstva! Zadoščenja za ta napad zahteva Vatikan, na nekorektnost takih izpadov z vso jasnostjo pokažejo diplomati tujih držav, vse to je protikrščanskemu tisku razumljivo. Ko pa zahtevajo pojasnil o tem izrazu svobodomiselnosti nestrpnosti prosvetnega ministra zastopniki katoliškega ljudstva, tedaj se dvigne ves časnikarski krščen in nekrščen Izrael, da bi pokazal, da edino domači katoličani v državi, kjer tvorijo malo manj ko polovico prebivalstva, nimajo pravice govoriti! Učiti nas hočejo, da je katoličanstvo nekaj drugega, Cerkev nekaj drugega, kakor da ne bi bila osnovna misel pravega katoliškega življenja: čutiti s Cerkvijo. Namen vseh teh napadov pa je jasen: Zanesiti v široke ljudske vrste sovraštvo do Cerkve, do katoliškega življenja in do vsake pozitivne religije.

V tem delu so nasprotniki neumorno vztrajali. Zlasti naši slovenski svobodomiselniki se žilavo trudijo, da bi dobili tla med narodom. Dve značilni dejstvi iz zadnjega časa ne smeta neopazeni mimo nas. Znano je, da je voditelj slovenskega svobodomiselnosti pozval v decembru svoje somišljenike na boj proti našemu časopisju. Posebno tednik »Domovina« hoče razširiti za vsako ceno. Kakor je razvidno iz danes priobene okrožnice demokratičnih organizacij, jo dobivajo ljudje zastopni. Naj se jo branijo, na jo vračajo, z židovsko vsiljivostjo jo pošiljajo naprej. Ker je treba katoliško časopisje plačati, to pa prihaja brezplačno, upajo izpodrinuti na ta način naše tednike. Nič ne rečemo, odkod ti veliki viri za protikrščansko gonjo potom brezverskega časopisja, sodbo si lahko napravi vsak sam. Vemo, da zastopniško blago ne bo skvarilo našega ljudstva. Nismo Indijanci, ki so jih kulturonozi iz Evrope z zastopniškim žganjem telesno ugonobili kot skuša duševno ugonobiti naše ljudske vrste zastopniško časopisje. Toda vsakega posameznika, ki ga otruje ta strup, je neizmerno škoda. Zato dvigamo svoj glas in opozarjamo na to nevarnost. Tiho in počasi zastuplja to časopisje ljudsko dušo. S smešenjem Cerkev, verskih obredov, katoliških običajev in direktnimi napadi na vero skuša odtujiti preproste ljudi od človeka pozitivni veri. Dopisi, novice, politične vesti, vse je obdelano v proticerkvenem in protikatoliškem duhu. V podlistkih pa se truje na svojevrsen način morala in ubija čut za dostojnost. Seveda, moralno skvarjenega človeka je lahko odtujiti Cerkvi. Pred vojno smo Slovenci komaj poznali »šunde« v literaturi. Po vojni si je to slavo osvojilo takozvano »napredno« časopisje demokratične stranke s svojimi podlistki.

Drugo nič manj značilno dejstvo je ustanovitev »Vodnikov družbe«. Nikakega dvoma ni, da s tem svobodomiselnici ustvarili organizacijo proti »Mohorjevi družbi«. Prav tako ni nikakega dvoma, da so to storili, ker stoji Mohorjeva družba na krščanskem temelju. V času, ko se začnajo prve priprave, da se ustanovitelj te družbe dvigne do časti altara, hočejo to družbo »napredni« krogi izpodrinuti z novo. Znani organizator protikrščanske misli med Slovenci skuša vsako stvar, ki jo imamo katoličani, posnemati. Za nas je to spričevalo, da smo hodili po dobri poti, je pa obenem opomin, da hitimo z vsemi silami naprej, da nas nasprotnik ne dohiti. Ali bodo razumeli to ustanovitev »Vodnikov družbe« vsi oni, na bivšem Kranjskem in zlasti na bivšem Štajerskem, ki niso zadnji čas Mohorjevi družbi posvečali zadostne skrbi?

V težkih dneh stojimo v Jugoslaviji katoličani. Ni dvoma o tem. Prepričeval nas je o tem Pribečev s svojim načrtom šolskega zakona in s svojimi Cerkvji sovražno odredbami, dokazoval nam je to minister ver s svojim nastopom proti duhovščini in celemu episkopatu, danes dokumentira svojo sovraštvo proti katoličanstvu prosvetni minister, ki je katoličan po krstni knjigi. Na tihem pa svobodo-

miselstvo vseh vrst izpodkopava v narodu smisel za pravost in vero.

Ali naj na vse to molčimo? Ali naj pustimo, da preplavi židovsko navdahnjeno časopisje naše ljudstvo, ali naj trpimo, da ubijajo naše najstarejše kulturne institucije pod

krinko »napredka«? Velja nam danes beseda nemškega voditelja Monfanga iz težke dobe kulturnega boja: »Mož ni, kdor doma stoka in joka o slabih časih, ampak kdor pograbí za delo, kdor se bje in bori, kdor je pripravljen tudi na težke žrtve.«

B. Š.:

Čehoslovaška ljudska stranka.

Praga, 14. februarja.

Morda še nobena stranka ni imela tako strahovitih volivnih bojev kakor čl. LS v zadnjih volitvah. Drzno se je zdelo že to, da je šla na tako svobodomiselnih in razkristjanjenih tleh v volivni boj z izrednim poudarjanjem katoliških načel. Nič manj niso mnogi smatrali stranki za nevarno, da se je odločno zavzela za krščansko vzajemnost v času, ko so vse druge stranke razvele razredni boj med posameznimi stanov. Naravnost nerazumljivo pa je bilo celo nekaterim treznejšim politikom, kako more čl. LS odgovarjati na vse še tako nesramne napade in izmišljotine tako hladnokrvno. Noben list čl. LS se ni za cele volivne borbe posluževal surovih izrazov in se dal voditi od strasti. Celotno najhujšim strankarskim nasprotnikom so priznali njihove zasluge in niti najmanj se niso spustili v osebnostno borbo. Priznavali pa so napake, ki so jih napravili v preteklosti češki katoličani, zlasti aristokratski visoki kler. Saj ni sramotno priznati napake, posebno če je priznanje spojeno z resno voljo poplavljanja.

Veliko upanje so stavili svobodomiselnici v nezadovoljnost praškega nadškofa dr. Kordača s politiko čl. LS. Ker se nadškof ni ujemal s politiko msgr. Šrameka, se je osnovalo proti slednjemu v okviru čl. LS konservativno krilo tik pred volitvami. Toda ta akcija ni našla odobrenja češkoslovaškega episkopata, niti najmanjšega odmeva med volivci in umira. Konservativno krilo čl. LS, ki je šlo le okrog tisoč članov, je mirno zaspalo, oziroma vsaj politično nič več ne šteje.

Vrste čl. LS se množe dan za dnem ne samo na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, temveč celo na Češkem. To priznavajo celo njeni nasprotniki. Češki soc. demokratični listi so pred kratkim zahtevali od svojih poslancev, da naj čimprej v vladi izsilijo socialdemokratske zahteve, dokler še moč čl. LS ni znatno narasla v narodu. Po poročilu nar. socialističnega lista »Česke Slovo« je zaprosilo ob novem letu za vstop v čl. LS samo v Pardubicah nad 20 poštinih uslužbencev. Odkar se je namreč msgr. Šramek posrečilo prodreti z zahtevo, da stranke prejšnje vladne večine zamenjajo v vladi ministrstva, je postalo tudi najbolj boječim in kratkovidnim državnim nametščencem jasno, da ni dobila nobena stranka kakega ministrstva za večne čase v zakup. Spoznali so, da se ni dobro preveč in protipostavno eksponirali za stranko svojega šefa. Kakor je bilo za Pribečevevega paševanja v prosvetnem ministru članska karta UJU in SDS najboljša garancija vladne milosti in pa stalnosti, oziroma napredovanja v službi, tako je bilo na Češkoslovaškem moderno in koristno, da so bili n. pr. učitelji socialni demokrati, železničarji in orožniki, ki imajo tudi volivno pravico, pa nar. socialisti. Sedaj pa so se razmere v toliko izpremenile, da se lahko tudi državni nameščenci pridružijo svobodni tisti stranki, ki odgovarja njihovemu prepričanju. Ne strankarska pripadnost, temveč sposobnost je sedaj merodajna.

Čeravno je bila čl. LS tudi pred volitvami v vladi, so posebno v območju tistih ministrstev, ki so bili v socialističnih rokah, zatirali in omalovaževali državne nameščence iz vrst čl. LS. Zato se ji marsikateri njen pristavil ni upal pridružiti in za njo voliti.

Priglasil za vstop v čl. LS so sedaj tako mnogostevilni, da je smatralo vodstvo stranke za potrebno opozoriti vse krajevne organizacije, naj bodo pri sprejemanju novih članov zelo previdne. Ona hoče imeti samo zanesljive člane kakor nemški centum, da se bo lahko zanesla na svoje pristaje, naj pride kar hoče. Če pa kdo izven stranke simpatizira z njo, pa mu je vedno dana možnost, da ji da svoj glas. Čl. LS zato ne troši mnogo svojih sil za agitacijo, temveč si prizadeva svoje člane versko prenoviti, jih izobraziti in v dno duše prepričati s svojim programom. Njeno dijaštvo se ne peča toliko z dnevnimi političnimi gesli, temveč se pripravlja na globoko katoliško življenje. Zlasti se gleda na to, da se res prešinejo s krščanstvom. Vsa učenost in vse znanje se pač kljub lepim besedam tudi v kršč. stranki lahko postavi predvsem v službo lastne osebe, če ni človek res praktičen kristjan.

Čl. LS nikakor ni več samo jezik na tehtnici, temveč druga najmočnejša vladna stranka, ki edino lahko zajezi komunistično nevarnost. Kajti kdor sprejme krščanska načela, ta je izgubljen za boljševizem. Naraščajoče ne-

Besedilo sporazuma med radikalno in Radićevo stranko.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Danes se je vršila seja radikalnega kluba. Radi te seje se je prekinila seja narodne skupščine. Vsi politični krogi so ostro kritizirali, da se seje narodne skupščine radi seje radikalnega kluba prekinjajo.

Na seji radikalnega kluba se je predložilo besedilo sporazuma, ki se je sklenil med R in R in ki se je dosedaj skrbno skrival. Zanimivo je, kakšni razlogi so vodili Pašiča, da je tekst sporazuma objavil baš v trenutku, ko je s težavo rešil zamotano krizo sedanje vladne koalicije. Radičevci označujejo to Pašičevo gesto kot nelojalnost radikalne stranke. Znano je namreč, da je Radić bil proti objavi tega sporazuma, ki kaže, za kakšno ceno je Radić prodal Hrvatsko velikosrbskim imperialistom.

Politični krogi so mnenja, da je Pašić objavil besedilo sporazuma zato, da diskreditira demagogijo Radića in da onemogoči, da bi se Radić povrnil k svojim prejšnjim geslom. Politični krogi za sedaj tega sporazuma še ne komentirajo. Posameznosti in obrisi tega sporazuma so bili že prej znani. Mi smo jih v našem listu že objavili in smo naglasili, da je Radić v svojem programu odstopil od najvažnejših točk.

Posebno je treba omeniti, da se v sporazumu naglašja, da Stjepan Radić priznava narodno edinstvo, vidovdansko ustavo in neracionalno zenačevanje zakonodajstva. Radičevci so dosedaj te naše trditve dementirali. Po sporazumu pa se je izkazalo, da so bila naša poročila resnična.

Sporazum se glasi takole:

Delegati NRS in HSS so na svojem sestanku dne 2. julija t. l. z zadovoljstvom ugotovili, da se obe stranki popolnoma strinjata glede osnovne države SHS in da so izjave vodstva HSS v narodni skupščini 27. marca t. l. rezultat evolucije v politiki HSS, ker je ta stranka priznala državno edinstvo, dinastijo Karađorđevićev, kolikor ima zaslug za združenje SHS, in ustavo, na temelju katere je za celo državo en parlament.

Za NRS ima ta evolucija v HSS preudicijni značaj, ker predstavlja HSS ogromno večino Hrvatov, ki bodo gledali na sedanjo osnovo države kot edino pravo. Upamo, da se bodo tudi ostali politični krogi pridružili HSS.

Na ta način so se odstranile težave, ki so ovirale pravilni razvoj naše države. Po izjavi vodstva HSS v narodni skupščini, katero izjavo je narekovalo izkustvo, ki so si ga stekli, se more reči, da sta oba dela dejansko en narod, ki je bil ločen mnogo desetletij pod tujo oblastjo. Ta dva dela nista sedaj pod enim krovom samo po dejstvih, ampak tudi po prepričanju in po čustvovanju. Ta krov bosta rada branila pred sovražniki.

NRS in HSS hočeta v današnjih razmerah, da se utrdi narodno edinstvo in da se cel narod popolnoma združi in da izvede svoje blagostanje. Navajajoč drug drugega na skupno delo, ker uživata zaupanje največjega števila državljanov in predstavljata veliko večino naroda, skleneta in želita sestaviti vladno pod Pašičevim predsedstvom.

Ta vlada naj se obveže, da bo integralno uporabljala ustavo in jo izvajala, da sprejme sedanje zakone in pripravljala nove na temeljih, ki jih določa vidovdanska ustava. Ustava se mora izvajati na celim ozemlju kraljevine SHS brez vsake izjeme, tako, kakor določa ustava za dedno in nedeljivo kraljevino.

Likvidacija našega dolga v Ameriki.

60 milijonov dolarjev dolga — Odplačilo v 62 letih — 3% obresti — 7 letni moratorij.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Naša delegacija je v Ameriki uredila naše dolgove z Ameriko. Odplačilo dolgov se bo izvršilo v 62 letih s 3 odstotnimi obrestmi. Dovolil se nam je 7-letni moratorij. Dolgovi znašajo 60 milijonov dolarjev.

Vatikanova protestna nota.

Belgrad, 16. febr. (Izv.) Današnji listi »Politika« in »Vreme« poročata, da je papežev nuncij Pellegrinetti predložil zunanjemu ministru ostro protestno noto, kakor smo mi že večkrat poročali. Gotovo je, da ta nuncijeva nota ne bo ostala brez posledic. V političnih krogih se pretresa način, kako bi se mogla stvar mirno poravnati.

Poravnajte naročnino!

zaupanje delavstva do socialnih demokratov pa lahko privede delavce samo ali v komunistično, ali pa tudi v krščansko stranko, če se niso fanatični brezverci. To uvidevajo trezni svobodnemisljeni čl. politiki, ki jim je kljub mržnje do krščanstva čl. LS vendar ljubša kot boljševiki anarhizem. Zato ni slučaj, če je tik pred volitvami daroval predsednik republike prof. dr. Masaryk, ki je protestant, 100.000 Kč za katoliško cerkev sv. Vita. Tudi to ima svoj pomen, če se sedaj na praškem gradu na Hradčanih pazljivo čitajo katoliški dnevnik in če na pozdrave čl. katolikov odgovarja prof. dr. Masaryk osebno in ne več kakšna oseba iz njegove pisarne, kakor še pred enim letom. Tudi prijazen razmerje čl. republikanske agrarne in narodne demokratske stranke do čl. LS v zadnjem času ima svoj vzrok v naglem naraščanju moči čl. LS.

Odločilno vlogo pa bo igrala čl. LS pri volitvi bodočega predsednika republike leta 1927. Sicer bo gotovo glasovala za Masaryka, toda prof. Masaryk je 76 let star in je že ob božiču nevarno zbolel ter so le z največjo težavo prikrili bolezen, dokler ni ozdravil, ker bi to zelo vznemirljivo vplivalo na ljudstvo, pa tudi na političen položaj. Za vsakega Čeha je namreč dr. Masaryk poseben del državne misli. Če sedaj je gotovo, da bo izvoljen samo tisti, za katerega bo glasovala čl. LS. Edino ona pa tudi lahko zagotovi tako večino, da bo imponirala inozemstvu.

Zato pač ni čudno, če so vse stranke sprejele načrt čl. LS, da se zveže vprašanje duhovniških plač z usodo plač državnih uradnikov. Socialni demokrati so se sicer temu predlogu hudo protivili, toda to je bilo mišljeno samo za volivce, v resnici pa ne bi upali izvajati na tem vprašanju posledice, ker bi bil za nje izstop iz vlade zelo nevaren »salto mortale«. Tako se bodo v kratkem zvišale plače kaplanov in župnikov od 500—600 Kč (850 do 1000 Din) na 800—1180 Kč (t. j. 1450 do 1900 Din) mesečno.

Iz vseh teh razlogov je razumljivo, da bi

se radi vrnili v stranko ljudje, ki bi jo samo izkoriščali v svoje osebne namene. Nobene stranke na krščanskem temelju pa ne morejo uničiti njeni nasprotniki, temveč edino le njeni lastni inteligentni člani, če so samo katoliško pobarvani. Katoliška stranka, ki začne gledati samo na število svojega izobraženstva, ne pa na njihov značaj in sposobnosti, je zapisana smrti.

Zato ni čudno, če si čl. LS tako resno prizadeva, dvigniti versko življenje svojih članov in kroge izven sebe asimilirati najprej v verskem potem šele, ali pa vsaj ne prej, tudi v strankarskem oziru. Ob novem letu je začela izdajati v ta namen versko-prosvetni tednik »Nedeljak«, ki je izvrstno urejevan in zadovoljuje tako višje, kakor tudi manj izobražene ljudi. Prodaja se ob nedeljah pri cerkvenih vratih vsake cerkve za malenkostni znesek 20 v (32 par). Ker pa imovitejši prispevajo navadno 50 v, ga lahko dobe ubožnejši popolnoma zastonj. Razen tega pa imajo katoliki lepo število nabožnih, prosvetnih, književnih, znanstvenih in filozofskih mesečnikov.

Z vso energijo pa se je začel zavzemati češkoslovaški katoliški pokret za versko zedinjenje pravoslavni Slovanov s katoliško Cerkvijo. Vsi češki katoliški listi razpravljajo o tem vprašanju. Ideolog čl. LS, kanonik msgr. Svetlik, je ob priliki vladine deklaracije zahteval v parlamentu v imenu svoje stranke, naj vlada v zunanji politiki podpira delo za versko zedinjenje. Na velikem sestanku strankinih zaupnikov v Brnu pa se je proglasil koncem januarja t. l. Velehrad z grobom svetega Metoda za glavni simbol vsega češkoslovaškega katoliškega pokreta, tudi političnega.

Zato na Češkoslovaškem katoliki z veseljem opazujejo razmah katoliškega gibanja tudi med Hrvati. V sodelovanju in pomoči katoliških slovenskih politikov hrvaški ljudski (pučki) stranki vidijo začetek močnejšega razmaha Slomškove cirilmetodijske ideje tudi med Slovenci.

Seja narodne skupščine.

Belgrad, 16. sebr. (Izv.) Današnja seja se je pričela ob 9 dopoldne. Predsedoval ji je Marko Trifković. Nadaljevala se je razprava o proračunu.

Crnogorski federalist Drljević je v svojem govoru kritiziral današnji položaj, ustavo in centralizem. Plediral je za federacijo. Govoril je o proračunu. Sedanji proračun daje presega, kakor je vlada že davno priznala, gospodarsko moč našega ljudstva. Ljudstvo se s tem postavlja v nevarnost, da bo padlo v velike finančne in gospodarske krize.

V nadaljnjem govoru se je bavil s Stjepanom Radićem, ki je povsod na vseh shodih povdarjal hrvatstvo, kar je med radikali vzbudilo veliko vznemirjenje. Obširno razlaga, kam je centralizem privedel našo državo. Svoje navedbe podpira s številnimi primeri. Črnogorci silno trpe ob sedanjih razmerah. Kar se tiče zakonodaje, se v Črni gori postopa zelo površno in malomarno. Raztegujejo se na to pokrajino zakoni, ki niso bili v Črni gori nikdar publicirani.

V upravo, kakor v sodstvo, se je zanesla zmešnjava. Svoje trditve podpira s številnimi dokazi. Napada notranjega ministra, ki se hvali, da je v Črni gori s terorističnimi organizacijami vzpostavil red. S temi avanturističnimi ekscesi je ustvaril v sedmih letih balkansko satrapijo v posmeh vsemu svetu.

Ostro kritizira našo zunanjo politiko ter izraža željo, da bi se vzpostavili diplomatski odnosi z Rusijo. Govori proti mednarodnim pogodbam in proti naši nesposobni diplomaciji. V nadaljnjem govoru ostro graja premajhne postavke za Črno goro.

Nato je dobil besedo demokrat Velikić, ki je v svojem govoru obširno govoril o naši proračunski politiki, ki nima nikake stalnosti, obsojal je, da se proračun vedno večja. Povdarjal je, da ozdravljenje našega dinarja ne more biti trajno, ker vodimo slabo valutno politiko. Graja, da se črtajo vsote za zboljšanje potov. Naše finančno gospodarstvo prispeva k gospodarju, ki varčuje pri podkvah, na drugi strani pa pusti, da se mu konj za delo okvari. Čudi se, da država tekom zadnjih desetih let ni predložila še nobenega računskega zaključka. Pravi, da je potrebna kontrola finančnega odbora nad izvajanjem proračuna.

Med njegovim govorom je prišlo do ostrih spopadov med njim in Radićem. V preprič se je vmešal tudi Svetozar Pribičević.

Madjarska afeta.

NAPAD NA POSLANCA VASZONYIJA. — NAPAD IMA POLITIČNO OZADJE. — NAPAD JE BIL ORGANIZIRAN.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Ko se je danes opoldne poslanec Vaszonyi odpravil iz svojega stanovanja na trgu Marije Terezije 40 in hotel stopiti v avto, da bi se odpeljal v parlament, sta ga napadla dva mladeniča. Najprej je stopil pred njega mlad človek in ga vprašal, če ima čas govoriti s poslancom Vaszonyijem, nakar ga je takoj udaril s palico po glavi. V tem je stopil k njemu tudi drugi napadalec, ki je držal v eni roki palico, v drugi pa revolver in se hotel vreči na poslanca. V tem pa so se že zbrali mimosoidci, ki so to zabranili in prijeli oba napadalca ter jih odpeljali na policijo. Poslanec razen udarca na glavo ni bil nič poškodovan.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Policija je ugotovila, da je bil prvi napadalec Latislav Vanay, njegov tovariš pa se imenuje Molnar. Pri napadu bi imel sodelovati tudi tretji, ki se piše Janos Szabo, pa je bil napad poprej preprečen. Napadalcu so izjavili, da so vpriporili ta napad vsled energične protiakcije poslanca Vaszonyija na ministrskega predsednika Bethlena. Napad ni bil organiziran od katerega društva, temveč so ga sklenili izvesti na svojo lastno iniciativo.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Poslanec Vaszonyi je izjavil pri opisu dogodka na policiji, da je bil na napad opozorjen že pred petimi dnevi. Opozoril ga je občinski zdravnik dr. Viljem Rac, da so nacionalistične organizacije sklepale o napadu, vendar je večina odklonila napad. Sklenili pa so pozneje zopet o tem sklepati.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Ko se je poslanec Vaszonyi pojavil ob 1 v parlamentu, so ga od vseh strani obsuli poslanci in časniki, katerim je podal poročilo o dogodku. Poslanec ima na glavi 2 cm veliko rano.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Na današnji

seji parlamenta je pred začetkom dnevnega reda govoril poslanec Pakotz, ki je opozarjal, na ozadje atentata. Predsednik Bethlen je pred sedavnim označil poslanca Vaszonyija kot voditelja ostrega boja opozicije napram vladi. Tudi na koncu seje so mnogi poslanci govorili o atentatu in njega političnem ozadju. Časopisje je v zadnjem času vodilo najostrejšo kampanjo proti opoziciji in njenim voditeljem. Poslanca Vaszonyija so imenovali sovražnika naroda. Ni čuda, če je ta ostra borba pripravila atmosfero, iz katere se je potem porodil sklep na atentat.

Budimpešta, 16. febr. (Izv.) Časopisi poročajo, da se pripravljajo velike demonstracije, ki naj bodo znak zaupanja do predsednika Bethlena. Socialdemokratski tisk poziva na protiakcijo.

SKUPŠČINSKE VOLITVE V PRAGI.

Praga, 16. febr. (Izv.) Na današnji seji parlamenta so se vršile volitve predsednika. Ko je stopil v dvorano sedanjí predsednik skupščine so ga komunistični poslanci sprejeli z vzkliki: Kaj je s priznanjem sovjetske Rusije? Tudi prihod ministrskega predsednika Švehle je opozicija sprejela z burnimi medklici. Edino slovaška ljudska stranka se je držala popolnoma mirno. Pri volitvah, ki so se nato vršile, je dobil kandidat vladnih strank Maly Peter 139 glasov, Juriga (slovaška ljudska stranka) 57 glasov, Zapotocky (komunist) 25 glasov, 85 glasovnic je bilo oddanih praznih. Nemški socialdemokrati se volitev niso udeležili. Izvoljeni Maly Peter je izvolitev sprejel.

Briandov ultimat.

Včeraj smo opisali nenadno nepričakovano taktično zmago francoskega min. predsednika, ki vlada v najtežavnejših razmerah, ne da bi se mogel zanašati na večino v parlamentu. Po današnjih poročilih se je njegova sreča obrnila. Včeraj je zbornica delala ves dan, pa je predložene vladne finančne paragrafe drugega za drugim — odklanjala. Tekom včerajšnjega dopoldneva bi morala zbornica odobriti nad pol milijarde davkov, pa jih je sprejela komaj 15 milijonov. Popoldne je bilo cel vrsto finančnih predlogov vrnjenih finančnemu odboru. Vsa francoska javnost stoji pod mučnim vtisom te dolge, brezplodne finančne debate. Zato se je tudi ministrski predsednik odločil, da sam napravi konec in zahteval, da zbornica še tekom včerajšnjega dne sprejme še 3 milijarde davkov, oziroma odobri vladi še 3 milijarde dohodkov, kolikor je potreba, da se izravna državni proračun — sicer bo vlada demisionirala. Vsi krogi pričakujejo, da bo Briand do skrajnega trenutka vztrajal na položaju. Staviti misli še celo vrsto predlogov, ki so jih izdelali še prejšnji finančni ministri, zlasti Louchet, samo, da dobi potrebno kritje državnih izdatkov, obenem pa zbornici da možnost, da izbere iz vseh mogočih predlogov tiste, ki se ji zde najprimernejši.

Grupacija v zbornici je še neizpremenjena. Socialisti bodo skoro gotovo tudi pri končnem glasovanju glasovali proti vladi.

Poljsko-češkoslovaška unija.

Male države, ki so nastale na evropskem kontinentu po svetovni vojni, komaj dihaajo pod ogromnimi bremenii, ki jih nalagajo razsežne državne meje, ki niso v nobenem sorazmerju z majhnim zaledjem. Zato ni čuda, če skušajo zastopniki teh držav dobiti medsebojne stike in urediti gospodarska in politična medsebojna vprašanja do take enotnosti, da se bodo državne meje čim manj poznale.

Češkoslovaška in Poljska sta obe v tem neprijetnem položaju, ki je še toliko slabši, da imata obe skoro polovico meje nasproti mogočni in strupeno sovražni Nemčiji. Odkar so urejena razmejitvena vprašanja, se stalno pojavljajo glasovi na obeh straneh, da koristi obeh držav nujno tirjajo čim ožjo gospodarsko in politično zvezo. Zastopniki obeh držav se stalno sestajajo h konferencam in forsirajo trgovske, gospodarske, carinske, tarifne, prometne in vse mogoče pogodbe, ki naj podro kolikor mogoče vse plotove na poti med Varšavo in Prago.

Zadnje dni je na zborovanju poljske ljudske stranke (Piastova) podpredsednik poljskega sejma poslanec Dembski poročal o načrtu poljsko-češkoslovaške unije. Poročevalec je dejal, da bi unija teh držav imela glavni namen, da ustvari obema državam možnost velike in odločilne vloge pri reševanju bodočih težkih nalog na vzhodu. Nemčija že par let vztrajno povečava svoj vpliv v Rusiji. To je velika nevarnost za Poljsko, pa tudi za Češkoslovaško. Poljska in Češkoslovaška morata napraviti skupni delovni načrt za gospodarski skupni nastop v tej smeri. Prijateljeli sporazuma med tema državama morajo odločno pobijati nasprotnike, ki intrigirajo s trditvijo, da bi vzajemnost pomenila le sredstvo za izopanje ene izmed pogodbenih držav ali Češkoslovaške po Poljski ali narobe. Ne med seboj, temveč na zunanji potrebuje skupne moči. Gotovo je — je povdaril Dembski — da bi realizacija tega programa zahtevala tudi gotove kavejce za razvoj poljske trgovine in industrije.

Češkoslovaško in poljsko časopisje se obširno bavi s tem vprašanjem.

Preganjanje katoliške cerkve v Mehiki.

Mehikanska vlada je zaprla 9. t. m. nadškofa Morrey del Rio radi dozdevne veleizdaje. Nadpastirju očitajo mehikanski socialistični brezverci omalovaževanje ustave, sovraštvo do oblasti in končno dvojno veleizdajo. Nadškof Morrey del Rio je baje pripravil na čelu drugih uglednih prelatov novo revolucijo. V resnici pa so sedanji brezverski napolboljševiški oblastniki Mehike sklenili Cerkev v Mehiki ugonobiti in so udarili seveda po nadpastirju.

Vatikan in Turčija.

V gotovih krogih se je razširila vest, da se vrše razgovori o sklepu konkordata med sv. stolico in Angoro. Povod temu je dejstvo, ker je šel carigrajski apostolski delegat v Angoro, da bi se tu sestel z gotovimi političnimi osebnostmi turške vlade. Vatikan demantira, da bi bilo to kaka priprava za konkordat. Tudi predniki sedanjega delegata msgr. Rotta so imeli ponovno podobne stike s turško vlado.

Beleške

ΔKavalirstvo. O konfliktu Radić-Pelegri-netti piše »Slov. Narod«: »Gotovo je, da formalnih nekorektnosti nuncij ne dela, za to je predobro diplomat in politik. A v Jugoslaviji je treba več; treba je finejšega občutka, pravega notranjega kavalirstva. Jugoslavija je le po manjšini svojega prebivalstva katoliška; velika večina katoličanov je prišla v enotno državo šele po vojni, je bila poprej več ali manj protisrbsko orijentirana.« — Kavalirstvo, kakor ga razumeva in razodeva »Sl. Narod« v teh stavkih, je pa uprav zamorsko. Papeški nuncij je bil obiskal katoliško prebivalstvo in je prvič čisto vseeno, ali je to prebivalstvo manjšina ali večina v državi. Vsekakor pa je v krajih, kjer je hodil nuncij, katoliško prebivalstvo v ogromni večini. Drugič je absolutno pomanjkanje finejšega občutka in pravega notranjega kavalirstva očitati nekomu to, kar kar očita »Narod« nunciju. In tretjič je vse prej nego kavalirstvo, označati katoliški živelj v naši državi za protisrbski. Toliko bolj, ker to v pričujočem slučaju omenjati nima prav nobenega smisla in tudi ni prav nobenega povoda za to. In izgleda zato že kot prav nepotrebnost vzbujanje mržnje ene konfesije proti drugi... Kar nikakor ni kavalirstvo, ne notranje ne zunanje, ampak čisto navadno b...

ΔObčutljivost. »Vse to je vzrok, da smo v konfesionalnih vprašanjih pri nas mnogo bolj občutljivi, kakor bi bilo potrebno in tudi koristno,« pravi »Sl. Narod«, zraven pa napada poslanca SLS zaradi njihove interpelacije v Radićevi aferi z nuncijem. Ni mu prav, da se katoliški poslanci zavzamejo za papeškega nuncija, napadenega v svoji časti; ni mu zato prav, ker je — kakor pravi »Narod« sam o sebi — postal v konfesionalnih vprašanjih mnogo bolj občutljiv, kakor bi bilo potrebno in tudi koristno... »Narod« je namreč, če kdo tega še ne ve, pravoslaven. To pa zato, ker je pravoslavna konfesija v naši državi v večini. »Narod« gre vedno z večino. Ker je namreč to tudi »demokratsko«. Večina je vse in sme vse; večina sme manjšino tudi pojesti, če se ji ravno zljubi. Večina je večina. Že iz prazadetkov človeštva pa vse do današnjih časov se je prakticiralo in se prakticira to zdravo napredno načelo močnejšega proti slabejšemu, ki se mu pravi: bratstvo, enakopravnost in svoboda.

ΔRežim. Iz govora zemljoradnika Vujića v skupščini: »V vsem državnem življenju igrajo glavno vlogo partijski interesi, a izza kulis se vodi še strašnejša politika med materialnimi interesi posameznikov. Dočim se 10 milijonov daje za razstavo v Parizu, leže bolnik po lesenih barakah, skozi katere piha veter. Vlada naj preneha z reakcijo, ker močnejša od vlade je volja narodova. (G. Vujić se je izrazil pravzaprav še bolj krepko.) Agrarna politika se ne vodi v interesu države, v Belgradu nastopajo n. pr. plesalke po varietetih, ki imajo v Banatu po več jutro zemlje. Vlada je umrtvila vse kapitale v deželi. Monopolska politika je tudi grozna. Hujše nasilje je v deželi, ko nekda pod Turki.« — Nismo rekli mi, ampak g. Vujić javno v seji skupščine.

Shodi SLS

V Mozirju ob Savinji je sklicala SLS v nedeljo 14. februarja javen shod. Dasiravno je bilo slabo vreme in silno blatne ceste, vendar je zborovanje pri Strmškem bilo zelo dobro obiskano. Dvorana je bila polna mož in fantov. Predsedoval je shodu naš okoliški župan g. Štruel. Poročilo o politični situaciji je podal poslanec Franjo Zebot; a o proračunu s posebnim ozir na nesrečno davčno politiko je poročal domači poslanec Rado Puščenjak. Ljudstvo pazno sledi poročilom svojih poslancev. In ko iz poljudnih govorov zve marsikatero zanimivo iz sedanje zakulisne politike in gospodarstva, ki ga vodita Pašić in Radić, je sodba soglasna o tem: Tako slabo še nikdar ni bilo, kakor od časa, ko so gospodarili Pašić, Pribičević in Zerjav ter sedaj Radić. Ljudstvo brez razlike stoji na strani naših poslancev.

Pridobivajte novih naročnikov!

Dnevne novice

Mednarodni evharistični kongres v Chikagi in Slovenci.

Rev. K. Zakrajšek poroča v »Amerikan-skem Slovincu« *z dne 30. jan. t. l.:*

Kakor kažejo sporočila iz vseh delov sveta, bo letošnji mednarodni evharistični shod tako velikanska manifestacija katoliške misli, kakršne še ni videl svet do sedaj. Iz vseh narodov prihajajo poročila, da se pripravljajo velike množice, ki bodo prinesle velikanske finančne žrtve, da pridejo počastiti Kralja v presv. Evharistiji, ki vlada človeški rod iz svojih tabernakljev po naših cerkvah.

Kakor na mje povedal monsignor Quille, ravnatelj pripravljalnega odbora, so že vsi čičaški hoteli za one dni popolnoma zasedeni, dasi imajo skoraj za pol milijona tujecev prostora. Samo nadškoj iz San Francisca je zasilgural za deset tisoč udeležencev prostora. Do sedaj so imeli hotelirji dovoljenje, da so dali po vseh sobah dve postelji. Sedaj prosijo dovoljenja, da bodo dali v vsako sobo po štiri ali še več, da bodo mogli postreči vsem, ki pišejo dan za dnem in prosijo prostora za dni kongresa.

Nad en milijon tujecev spraviti pod streho naenkrat, ni majhno vprašanje.

Pretekli terek popoldne je Msgr. Quille sklical skupaj slovenske čičaške duhovnike, da bi uredili slovensko sekcijo kongresa. Seje sta se udeležila samo Rev. J. Plevnik iz Jolietu in Rev. K. Zakrajšek iz Chicage. Sklenilo se je zato, da se skliče v Jolietu še ena seja in se nanjo pokličejo iz vsake čičaške slovenske župnije po dva lajka in župnika. KSKJ naj pošlje duhovnega vodjo in dva zatopnika in enako Dr. sv. Družine. Na ta način dobe reprezentacijo v tem odboru vse naše čičaške župnije in vse katoliške organizacije.

Kakor hitro bo odbor za slovensko sekcijo kaj definitivnega ukrenil, bomo obvestili naše čitatelje, kajti tudi med ameriški Slovenci se mora razplesti živahna agitacija za kolikor mogoče veliko udeležbo od strani ameriških katoliških Slovincov. To treba kolikor mogoče hitro, ker je mogoče, da bodo kmalu vsi prostori popolnoma zasedeni in prepozno priglasi ne bodo mogli dobiti več stanovanja. Seveda bodo morali slovenski udeleženci biti zadovoljni tudi s prenočiščem v sosednjih slovenskih naselbinah, kakor v Waukeganu in Jolietu, odkoder v dobri uri itak prav lahko pridejo vsako jutro sem v Chicage.

★ **Sirota Jerica.** Kakor vidite — še sem tu. Ali sem to jaz ali je moj duh? Saj je vendar že dolgo — ali je troje ali je več let, kar sem zmrznila na materinem grobu, zaničevana in preganjana od zločeste mačeha. A kaj se je godilo z menoj od tedaj? Ali je dober ali hudoben duh, ki mi je vili nekaj malega kapljic v odrevenelo telo? Otedaj se mi zdi, da sem telesno mrtva, duševno pa da živim življenje mrtveca, ki so mu vlili ravno toliko kapljic življenjskega soka, da se zaveda svojega bista, kakor živ pokopani mrtvoudnik, ki se dobro zaveda groze, a ne more ganiti z najmanjšim udom in vzlic vsem napotom ne spravi iz sebe niti najmanjšega glasu. Toda živim — in ne diham. Kajti kakor tisoč uteži me tišči. Živim in — se ne gibljam. Kajti tisočero oklepov in verig me veže. Živim, a vstati ne morem. Kajti kakor mora leži na meni. — Živim — in mrtva sem, sirota Jerica. Ali ne veste? Kajpada, dobro veste: Jaz, sirota Jerica, sem državni uslužbenec. V sponah in okovih, kakor suženj na galeri, smem misliti samo to, kar mi sugerira moč

vlastodržcev; moram izvrševati voljo tujih možgan; se smem gibati le v krogu, začrtanem od višje sile; nasititi se smem samo s tem, kar pade z bogato obložene pravilne mize. Živim, a živeti ne morem; umiram, pa tudi umreti ne morem. Sem v resnici prava, živa in mrtva sirota Jerica, jaz nebolgliji državni uslužbenec. Slišim in zdi se mi kakor v sanjah, kako se igrajo z menoj, s tisoči sirot doli v državni centrali. V resnici, kakor pustne burke mi doni vse govorjenje in priznavanje in obetanje — in 10 milijonov in — humbug! — O, dajte nam pepela, da se zasujemo vanj, popred pa si ga natresite sami na svoja grešna čela, vi mogotci, ki se igrate z usodo toliko tisoč sirot, državnih uslužbencev. Vem, da bo zaman tudi ta klic sirote Jerice in da mu bo odjeknil zopet le porogljiv zasmeh v kaki prazni oblubi. In da bo moralo na tisoče državnih sirot kot doslej tudi sedaj vleči — ploh.

★ **Razpust starega in novega občinskega odbora v Zagorju.** Kakor znano, so se pred okoli dvema mesecema vršile občinske volitve v občini Zagorje, pri katerih so dobili komunisti večino. Ta večina je izvolila za župana komunisto Fajna. Zoper te volitve je bilo vloženih več pritožb, ker je bila razveljavljena lista narodnih socialistov. Zato tudi novi občinski odbor ni bil zaobljubljen ter se je cela zadeva dosti dolgo časa vlekla do rešitve. Veliki župan ljubljanske oblasti je končno z odlokom od 13. februarja razpustil stari občinski odbor, kot tudi novega in imenoval gerentski sossvet 13 prisednikov, od katerih odpade na SDS 5, SLS 4, socialiste 2 ter narodne socialiste 2 prisednika. Za gerenta je imenovan bivši župan Korbar Dragotin (SDS), njegov namestnik pa je Rancinger (SLS). Dalje so prisedniki sledeči gg.: SDS: Weinberger Mirko (ki se je pravzaprav potegoval za gerentstvo), ravnatelj Loskot Ivan, Birola Gvido, Bajcar Ivan; SLS: Prosenec, Medved ter Hrastelj; NSS: Hočevar Ivan, Drole Matija, socialisti: Cobal Melhior ter bivši župan Repovž. Iz sestave gerentske liste se sicer na prvi pogled vidi, da je hotel biti g. veliki župan kolikor toliko objektivni, kar se mu pa ni posrečilo, kajti moč demokratske stranke niti zdaleko ne odgovarja imenovanju kar petih prisednikov. No pa moramo le priznati, da imenovanje ni šlo popolnoma po želji SDS, ki je predlagala za gerenta drugo mlajšo moč ter absolutno večino SDS. Čudno se nam pri tem le zdi, da se je odločilo za g. Korbarja, katerega so pri zadnjih volitvah demokrati takorekoč že vrgli čez krov, sedaj pa je naenkrat zopet redivivus. Naloga tega sosveta je v prvi vrsti napraviti nepotrebnega vodovoda ter odločitev, ali se bo zidala nova šola ali ne. Upati je, da bo projekt nove šole za enkrat odložen na boljše finančne razmere, saj so novi, oziroma stari možje v sosvetu še dosti previdni in preudarni, da ne bodo to šolo na ljubo par ljudem v Zagorju forsirali. Velikega župana, oziroma okrajnega glavarja v Litiji pa prosimo, da, v po zakonu določenem času razpiše redne volitve v občinski odbor, da pride ljudska volja do izraza, kajti še tako dobro imenovan gerentski sossvet ljudstvu jemlje pravico soodločbe in samouprave, katere mu po zakonu gre. Upamo zato, da to ex-lex stanje v Zagorju ne bo trajalo predolgo in da so merodajni faktorji odločeni, da se volitve izvršijo v predpisani dobi.

★ **Vtíhotapljeni »zaupniki« Radičeve stranke.** Nedavno so sklicali Radičevi agitatorji Lipošek, Bende in Švkaršič »velik okrajni shod« Radičeve stranke za slovenjgorskoma renberški okraj. Na zborovanju je bilo v celem 21 oseb, med temi polovica radovednežev. Po shodu je »Kmetiski list« objavil celo

listo novoizvoljenega odbora samostojno-Radičeve stranke za ta okraj. »Slovenec« je tedaj poročal, da je večje število »odbornikov« bilo izvoljenih brez njih vednosti. Saj so omenjeni gg. iz Maribora kar na lastno roko »izvolili« tudi celo vrsto naših somišljenikov. Med nje je prišel, kakor Pilat v vero, tudi občasposlovani g. Maks Čas, veleposestnik in lesotržec v Breznu ob Dravi. Dne 11. februarja piše g. Maks Čas svojemu prijatelju v Mariboru pismo, iz katerega je razvidno, da noče g. Čas s političnimi aviatičarji imeti ničesar opraviti. Pismo prinašamo dobesedno: »Veleposlovani g. F. Z. v Mariboru. Sporočam Vam, da jaz nisem imel dosedaj še nobenih stikov z Radičovo stranko in jih tudi ne bom in ne maram imeti. Popolnoma izmišljeno je, da bi bil njegov okrajno listo podpisal ali dal dovoljenje, da me izvolijo v odbor te stranke. Zato Vas prosim, da bi Vi zadevo uredili in jih javno povprašajte, na kakšen način me imajo vpisanega med člani okrajnega odbora Radičeve stranke. Kar so tu napravili, so naredili vse brez moje vednosti. Jaz si še nisem glede mišljenja nikoli premislil. Ostanem to, kar sem bil: zvest somišljenik naše Slovenske ljudske stranke. Iskrene pozdrave Vam pošilja udani Maks Čas.« — Smelo trdimo, da je večina okrajnih in krajevnih odborov te stranke bombastično razglašeni v »Kmet. listu«, sestavljena tako, kakor v Slov. gradu!

★ **Svoje sreče kovač si, ako naročiš srečke bogate loterije Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami,** ki vsebuje 250 krasnih dobitkov v vrednosti 50.000 Din. Cena srečki je samo 5 Din. Kdor naroči 10 srečk, dobi 3 srečke brezplačno. Srečke se naročajo potem dopisnice pri »Loterijskem odboru« v Sv. Petru pod Sv. gorami, ki srečke takoj pošlje in priloži položnico za plačilo. Ne odlašajte z naročili, ker zrebanje je pred duri!

★ **Nagla pošta.** Društvo v Ljubljani odpošlje 22. decembra 1925 važno pismo organizaciji v Galiciji, p. Zalec na Štajerskem. Pismo pa dospe tja — 5. februarja 1926, ko je zadeva pisma že davno izvršena! Za pot iz Ljubljane v štajersko Galicijo je potrebno pošti samo 45 dni, iz česar sledi, da je tja mnogo dalj kot v pravo Galicijo, dalje kot v Ameriko. To je približno tako daleč, kot bi rabil zamorec iz Južne Afrike, ki študira v Parizu, pa napravi ob povratku domov spotoma izlet na severni tečaj ter obišče mimogrede še ministrskega predsednika v Tokiu. Pa naj še reče kdo, da naša pošta ni velepotezna!

★ **Umrl je včeraj na Vranskem notar g. Franc Presečnik.** Truplo bodo jutri ob 11 dopoldne blagoslovili in ga prepeljali v Gorjani grad, kjer bo v petek ob 11 pogreb.

★ **Sodna preiskava glede roparskega napada na poštni ambulančni voz pri Grosupljem.** V pondeljek se je sestala sodna komisija, ki si je šla ogledat poštni ambulančni železniški voz, v katerem je bil izvršen drzen rop pri Grosupljem. Po natančnih preiskavi je sodna komisija ugotovila, da se ambulančni voz, v katerem je spremljal pošto usodnega večera poštni poduradnik Ivan Kalan tako precizno in močno zapre od znotraj, da bi ne bilo roparju mogoče odpreti med vožnjo od zunanje strani vrat ambulančnega voza, ne da bi bil pri tem opažen. Tako je tudi ta sodna preiskava le potrdila sum, da je rop figniran. Vendar je pa zadeva še zelo zamotana in nejasna.

★ **Nesreča.** V ljubljansko bolnico so pripeljali 66 letnega starčka prosjaka Josipa Skufca. Moža je povozil neznan avtomobilist na cesti med Mednom in Št. Vidom. Starček ima težke poškodbe in skoro ni upanja, da bi še okrevl.

★ **Zvišanje naročnine za pomožne centrale pri telefonskih naročnikih.** Po odredbi poštne ministristva štev. 77.169 od 28. de-

cembra 1925 so se s 1. januarjem 1926 zvišale naročnine za pomožne (hišne) centrale pri telefonskih naročnikih. Nova naročnina za pomožno centralo, ki ima 1 do 4 zunanjih ali notranjih stranskih postaj je na leto 500 Din, za centralo, ki ima 5 do 10 stranskih postaj 800 Din in za centralo, ki ima več kakor 10 stranskih postaj za vsako 200 Din več. Ker je direkcija prejela odredbo šele koncem meseca januarja, je ni mogla upoštevati pri odmeri naročnine za prvo polletje 1926. Po naknadni odredbi ministristva štev. 4699 od 1. februarja pa veljajo nove naročnine od 1. januarja 1926 za vse naročnike (stare in nove). Zato bo direkcija naknadno izterjala razlike med novimi in starimi naročninami.

★ **Požar.** Na Pešencu blizu St. Jurja ob južni železnici je 9. februarja ob 11 ponoči izbruhnil požar. Gorelo je gospodarsko poslopje pri Trbovcu. Sreča za vas je bil dež, ki je zvečer porosil s slamo pokrita poslopja in pa smrt sosedu, starega mlinarja, ki je četr ure pred izbruhom ognja umrl. Požrtvovalnima požarnima brambama se je posrečilo požar omejiti, da se ni razširil na sosednja poslopja, ki so bila samo 5 metrov oddaljena. Ogenj je bil podtahnjen.

★ **Loterija Kat. prosvetnega društva pri Sv. Ani v Slov. gorah** in prid novega »Društvenega doma«. Z razprodajo srečk se je že pričelo. Dobitkov je 150, skupna vrednost znaša 20.000 Din. Glavni dobitki so: mlad, lep konj, 290 l dobrega vina, vreča (85 kg) fine pšenične moke, postelja, blago za moško in žensko obleko, 1 klafta bukovih drv, krasna miza, močan hrastov sod (3 hl), ovalni sodček, cvetlična mizica itd. Nadalje razna kuhinjska posoda, porcelan, tekle, »Zlatorog« terpentinov milo, robci, dragoceno poljsko orožje, škafi in drugo. Cena srečki je samo 5 Din. Ker je srečk razmeroma malo, dobitki pa v mišlednosti, naročite srečke nemudoma pri: Kat. prosvetno društvo pri Sv. Ani v Slovenskih gorah (loterijski odbor). Čas zabiranja kakor tudi izid, se bo objavil. »Slovenec« in »Slovenskem gospodarju«. Nikdo naj ne zamudi ugodne prilike obogateti še noč za 5 Din. K naročenim srečkam se priloži položnica za pošiljatev zneska. — Odbor.

★ **Tíhotapska afera družbe »Tungstram« v Zemunu.** V Zemunu so odkrili velike tíhotapske posle družbe »Tungstram«. Družba je že dve leti prejemale pošiljate žarnic po 500 in 1000 sveč pod označbo žarnice po 16 in 32 sveč. Na ta način je bila država ogoljufana na carini za ogromne vsote. Oblast je uvedla obširno preiskavo, zapечатila skladišča tvrdke in zaprla nekaj uradnikov te družbe, obenem pa uvedla preiskavo proti nekaterim uradnikom zemunske carinarnice, ker niso vestno vršili svoje dolžnosti.

★ **Slepar evropskega slovesa v zagrebških zaporih.** Zagrebška policija je nedavno zaprla nekega starejšega, na videz zelo odličnega gospoda, ki je bil poizkusil ogoljufati neko damo za večjo vsoto denarja. Pri zaslišanju je izjavil, da se piše dr. Milan Gavrilović, da je bil višji uradnik v Avstriji in Srbiji, v armadi pa da je dosegel čin polkovnika. Po dolgem izmikanju sem in tja je pa mož priznal, da je identičen s Milanom Bugarskim, rojenim leta 1870. v Pančevu, sleparjem evropskega slovesa. Bugarski se je leta 1912. vtíhotapil v neko odlično družino na Dunaju kot »zdravnik dr. Emil Bugarski« ter začel dvoriti domači hčeri. Čez nekaj časa je družini »izdal«, da je — nadvojvoda Jožef Ferdinand, da se bo po odpovedal vsem svojim rodbinskim pravicam in hčerko poročil. Pod to pretvezo je nato izvalil družini vse njeno premoženje, si kupil posestvo v nekem letovišču in izginil. Družina je tako zašla v bedo. Istočasno je Bugarski osleparil tudi neko hišno posestnico v Hitzingu, kateri je istotako obljubil zakon, za 137.000 zlatih kron. Ko je že

Okrožnica Pija XI. „Quas primas“ o kraljestvu Kristusovem.

(Konec.)

V drugem delu enciklike razpravlja sveti oče o javnem prazniku Kristusa kralja ter o pomenu tega praznika.

»Ker je zato, da bi bili v obilnejši meri deležni teh prezaželjenih dobrin in bi se te v krščanski družbi trdneje vselile, treba, da se spoznanje kraljevega dostojanstva našega Odrašenika čimbolj razširi, zato se zdi, da ni bolj primerne sredstva, kakor da ustanovimo poseben praznik Kristusa kralja, da se ljudstvo pouči v verskih zadevah in se tako učinkovito vodi do notranjega veselja življenja, zato je veliko bolj uspešno slovesno letno praznovanje sv. skrivnosti kakor pa vsi čeprav še tako važni dokumenti cerkvenega učenja: s temi se seznanijo manj številni in bolj izobraženi možje, one pa zbujaajo in uče vse vernike; ti govorijo enkrat, one vsako leto in vedno; ti vplivajo zveličavno na razum, one na razum in srce, na celega človeka.«

Če preiskujemo izvor in zgodovino raznih cerkvenih praznikov, vidimo, da so bili ustanovljeni radi časovnih razmer ali potreb. Spomin mučencev je budil pogum in druge čednosti vernikov, Marijini prazniki so znamenja češčenja in ljubezni do božje in naše Matere; ko so razsajala pogubna krivoverstva, je Cerkev z raznimi prazniki uspešno zatirala zmote; iz verskega mrtvila in mlačnosti ali zmotnih

smeri so zopet novi slovesni prazniki ljudstvo dramili.

Če smo zapovedali, naj vesoljni katoliški svet časti Kristusa kralja, smo hoteli poskrbeti za nujno potrebo naših časov in uporabiti učinkovito zdravilo zoper kugo, ki je otrovala človeško družbo. Ta kuga naše dobe je takomenovani laicizem s svojimi zmotami in brezbožnimi poskusi. Vi veste, častiti bratje, da ta zločin ni dozorel v enem dnevu, ampak je že preje skrivaj živel v osrčju družbe. Začeli so namreč tajiti Kristusovo oblast nad vsemi rodovi, zanikati pravico, ki jo ima Cerkev po Kristusovem pravu, da uči človeški rod, daje zapovedi, vlada narode zato, da jih vodi k večnemu zveličanju. Potem pa so polagoma začeli postavljati Kristusovo vero popolnoma neprimerno v isto vrsto z zmotnimi, nato so jo podvrgli posvetni oblasti in skoraj prepustili samovolji vladarjev ter oblasti; še dalje so šli oni, ki so mislili, da je treba nadomestiti razodeto vero z neko naravno religijo, z nekim naravnim čuvstvom srca. Niti ni manjkalo držav, ki so mislile, da morejo Boga pogrešati in da obstoji njihova religija v brezbožnosti in preziranju Boga. — Z bridko tožbo smo se spominjali že v encikliki Ubi arcano in se danes nanovo spominjamo pregrenkih sádov, ki jih je rodil ta odpad posameznikov in držav od Kristusa. Ti sádovi so: Povsod razsejano seme nesloge, zaneteni ožnji zavisti, zahrbtno rovarjenje med narodi, kar tako zelo zavlačuje prihod zedinjajočega miru; nebrzdanost strasti, ki se neredko pokriva z videzom javne blaginje in ljubezni do domovine; odtod izvira razdor med državljani ter

ona slepa in nezmerna samoljubnost, ki meri vse po privatni koristi in dobičku, ker drugega ne išče; družinski mir je radi pozabe in zanemarjanja dolžnosti popolnoma razdrt; občestvo in stalnost družine je omajana, pretresena in pogibljivi zapisana je človeška družba. Slovesni vsakoletni praznik Kristusa kralja nam zbuja najboljše upanje, da se bo človeška družba podvzela vrniti se srečno k preljubemu Odrašeniku. — Dolžnost katoličanov bi bila seveda, da to vrnitev s svojim delovanjem in trudom kar najbolj pospešijo; a med njimi jih je mnogo, ki nimajo v socialnem življenju niti onega mesta niti avtoritete, ki bi jo morali imeti primerno oni, ki nosijo bakljo resnice naprej. To neugodno stališče izvira morabit iz neskrbnosti ali boječnosti, ker se sploh ne ustavljajo ali pa premilo; radi tega morajo rasti nasprotniki Cerkeve v brezobzirnosti in drznosti.

Če pa bodo verniki dobro razumeli, da se morajo boriti vedno pogumno in vztrajno pod zastavo Kristusa kralja, tedaj se bo zanetil nov ogenj apostolstva gorečnosti v njih in si bodo prizadevali zediniti odtujena in nevedna srca z njihovim Gospodom. Trudili se bodo, da varujejo nadotakljivost Njegovih pravic. Praznik Kristusa kralja naj bi opozarjal na odpad, ki ga je laicizem povzročil v toliko škodo družbe, in naj bi ga tudi popraviljal. »Zakaj če bolj mednarodni posveti (conventus inter nationes habendi) in parlamentarne skupščine sramotno molčijo o najslajšem imenu našega Odrašenika, tem glasneje je treba oznanjevati to ime in ugotavljati pravice Kristusove kraljevske časti in oblasti.«

Nato sv. oče s priznanjem omenja dogodke, ki so pripravljali ustanovitev tega praznika: praktično češčenje Kristusa Kralja, posvetitev družin, mest, držav Srcu Jezusovemu, evharistične kongrese.

Novi praznik ustanovi kot praznik prvega reda. Obhaja pa naj se ob koncu liturgičnega leta na nedeljo pred praznikom vseh svetnikov kot krona praznikov Kristusovih skrivnosti, ki se jih v letu spominjamo in pa kot spomin zmagoslavlja Kristusovega, ki ga razodeva praznik Vseh svetih.

Na koncu okrožnice govori sv. oče še enkrat o pomenu te nove slovesnosti za cerkev in družbo, za državo in posamezne vernike: 1. V spomin naj kliče, da je Cerkev polna družba. Samopravno (nativo iure) more zahtevati, da se ji prizna polna svoboda in neodvisnost od državne oblasti. Ne more biti odvisna od tuje oblasti v izvrševanju svoje naloge, po kateri uči, vlada in vodi vse, ki so v kraljestvu Kristusovem, k večnemu zveličanju. Tudi za redovnike in redovnice zahteva svobodo. 2. Države naj opozarja praznik, da imajo zasebniki in javne oblasti dolžnost, javno častiti in poslušati Kristusa. »Kraljevo dostojanstvo Kristusa zahteva, da se cela država uredi po božjih zapovedih in krščanskih principih in sicer v postavodaji in sodstvu pa tudi v vzgoji mladine.« 3. Vernike pa novi praznik spominja, da je Kristus gospodar celega človeka in zato mora vladati v razumu po veri, v volji po zapovedih, v srcu po željah in ljubezni do Boga, v telesu in njegovih udih, ki so orožje božje pravičnosti.

na zvedela, da je postala žrtev prevejanega sleparja, je izvršila samomor. Bugarskega je dunajska policija zasačila šele 1914, ko se je naselil na Dunaju pod imenom dr. Mat. Bach. Bugarski je bil obsojen na šest let težke ječe, toda leta 1919. je bil pomilostjen. Odšel je v Gradec, kjer je takoj izvršil celo vrsto sleparij ter bil obsojen na 18 mesecev ječe. V Zagrebu očitno ni imel sreče, ker so ga spravili na varno že ob prvem poizkusu sleparske prakse.

★ **Amerika bo omilila naseljeniško postav.** Kot smo že svoječasno poročali je upati, da bodo Združene države naseljeniško postavo znatno omilile. Tozadevni zakonski predlog je vložil v poslanski zbornici poslanec Perlman, v senatu pa senator Wadsworth. Predlog senatorja Wadwortha določa, da se lahko v Uniji naselijo izven kvote: žena naseljenca, tudi če ta še ni ameriški državljan; mož naseljenke, tudi brez ozira na njeno državljanstvo; dalje starši in mladoletni otroci naseljenčev. Dovoljeno bo priti v Ameriko tudi svojem ameriških veteranov, ki so se udeležili svetovne vojne v ameriški armadi. — Predsednik Coolidge je izjavil poslancema Millsu in Perlmanu v razgovoru o tej zadevi, da priznava, da je sedanji naseljeniški zakon preveč strog, in da je on osebno za to, da se zakon ublaži.

★ **Vseučiliška biblioteka v Belgradu** bo slovesno otvorjena aprila ali maja letos. Novo krasno poslopje, ki ga je sezidala država s pomočjo Carnegiejevega fonda (100.000 dol. l. 1921.) so pričeli graditi 23. junija 1921, dogradili pa decembra 1924 po načrtih vseuč. prof. Drag. Djordjeviča in Nikole Nestoroviča. Preteklo leto so dokončali notranja dela. Opremo so dobili po večini za 7 milijonov dinarjev. — Država je leta 1923. dala za dovršitev gradbe 1.143.000 Din. Cela stavba z opremo vred je stala okrog 7 milijonov dinarjev. — Poslopje nove vseučiliške knjižnice stoji na kraju, ki je bil določen za novo železniško postajo, a je mestna občina prostor podarila državi za zgradnjo novega vseučilišča in nove vseučiliščne knjižnice. Tu so projektirana za poedine fakultete razna poslopja. Poslopje za tehniško fakulteto že grade. — Srečen Belgrad — in rečna Ljubljana, ki še sto let ne dobi primerne poslopja ne za vseučiliško knjižnico, kaj šele za poslopja raznih fakultet...

★ **Nadškof dr. Bauer na Hvaru.** Zagrebški nadškof dr. Bauer, ki že dalje časa boleha na bronhialnem katarju, je na zdravnikov nasvet odpotoval na Hvar, kjer ostane dalje časa. Na potu se je za par dni ustavil v Splitu kot gost tamkajšnjega škofa.

★ **Občni zbor zagrebške sekcije JNU.** Mino nedeljo se je vršil občni zbor zagrebške sekcije JNU. Iz poročil je razvidno, da je imela sekcija lani precej nad 40.000 Din čistih dohodkov. Namesto dosedanjega obrambnega sode so ustanovili častni sod in odobrili zanj pravila; vsi zagrebški častnikarji so se pozvali, da vse svoje spore predlagajo poslej samo temu svojemu častnemu sodu, ki jih bo reševal v najkrajšem času. Dalje je občni zbor sprejel predlog, da se mora vsak častnikar, ki zagreši kaj nedostojnega, takoj pozvati pred stanovski častni sod, neglede na to, ali pride stvar tudi pred redno sodišče ali ne. Izvolili so nov odbor, ki mu je predsednik dr. Milivoj Dežman, podpredsednika Toni Schlegel in Ivan Peršić, tajnik Slavko Wodvafka. Končno so sprejeli sledečo resolucijo: Občni zbor obžaluje neopravičene medsebojne osebne napade častnikarjev in priporoča vsem svojim članom, da se takemu načinu boja kolikor mogoče izogibajo. Obenem obsoja medsebojne spore in preganjanja častnikarjev po novem tiskovnem zakonu pred sodišči, ker to škodi stanovskemu ugledu. Upravnemu odboru na-

roča, da v takih slučajih pozove tožitelja pred stanovski častni sod, da se opraviči.

★ **Ogenj v hiši slovenskih šolskih sester v Chicagu.** Dne 24. januarja zjutraj je nastal ogenj v hiši slovenskih šolskih sester v Chicagu. Prvi je opazil ogenj pom. župnik o. Leon. Prihitiel je, da bi rešil Najsvetejše iz domače kapele. Edini mogoči vhod mu je bil skozi okno, ki je pa bilo zaprto. Utrl ga je z roko, skočil v kapelo, ki je bila že polna dima, in odšel z Najsvetejšim po istem potu na prosto. Ko je spravil Najsvetejše na varno, je moral nemudoma k zdravniku, kajti ko je bil utrli šipo v okno, se je urezal do kosti. Kri mu je lila curkoma in zdravnik dr. Uršič ga je takoj poslal v bolnišnico, kjer so ga operirali. Sedaj je že izven nevarnosti. — Ogenj so gasilci omejili in pogasili, vendar imajo č. šolske sestre znatno škodo. Začasnno so se morale preseliti v stanovanje nad tiskarno >Ameriškega Slovenca<.

★ **Velikanski škandal v zagrebškem baru.** V nekem znanem zagrebškem baru v Draškovičevi ulici se je pripetil te dni v pozni noči ogromen škandal. Med dvema gostoma in natakarkjem je bilo došlo do nesporazuma zaradi računa. Na neko opazko enega izmed gostov je natakark odgovoril s težkim udarcem v obraz istega. Tedaj je skočil drugi gost — orjaške postave — in vrnil natakarku mlo za drago. Sedaj sta navalila na goste višji natakark in vratar — orjaški zamorec. Toda bila sta oba v hipu na tleh — močni gost je z enim odpravljal z broo, drugega je vrgel v steno. Lastnik močnega lokala je nato naskočil na gosta velikega psa dobermana, ki se je vrgel na nju in se močnejšemu zagrizel v stegno. Korenjak pa je zgrabil težko mrežno in jo v roku treščil v veliko zrcalo, tako da sta oba — pes in zrcalo obležala na tleh. Razjarjena gosta sta nato vse demolirala, kar jima je prišlo pod roko, dočim so bili ostali gosti že prej pobegnili. Zagrebčane je dogodek silno ogorčil, ker se še ni pripetilo, da bi lastnik kakega lokala obračunaval z gosti z zamorskimi Herkuli in pasjimi mrežami.

★ **Prodaja čevljev tovarn Peter Kozina in Ko.** po znižanih cenah v trgovinah Aleksandrova cesta 1 in Breg 20 se izjemno podaljša do konca tega meseca, ker se do sedaj ni moglo vsem odjemalcem postreči, na kar se opozarja cenj. občinstvo. 1043

★ **>Čajanka<** čajne mešanice so najcenejše in najizdatnejše. Zahtevajte jih povsod. Posebno priporočamo št. 2 in 3.

Ce od pustnega ti kroka
v črevih poka, se trese roka,
pusti brizgance in žgani strup.
»Buddha« čaj ti bodi lek in up!

Zastonsko časopisje.

Dobivali smo poročila, kako prihaja v nekaterih krajih >Domovina< v vsako hišo. Ljudje so se pritoževali nad to usijevostjo, pošiljali list nazaj, pa so končno zvedeli, da so ga jim »dobrotniki« plačali! Priobčujemo pismo »Krajevne organizacije SDS« v Liti, ki nam pojasni, odkod to zastonsko časopisje. Da »požrtvovalni član« niso doma v Liti, seveda ve vsakdo. Vsem našim somišljenikom velja: Pošljite nazaj umazarije, da se ne omaze: Pismo se glasi:

Krajevna organizacija S. D. S. v Liti. Spoštovani gospod! Razumljivo je, če hoče posameznik v svojem poklicu napredovati, mu je neobhodno potreben dobro informiran ter urejevan časopis. Predvsem je potrebno, da smo danes, ko v lastni državi sami sebi režemo kruh, dobro poučeni v gospodarskih, socialnih in političnih prilikah. Krajevna organizacija si je dala nalogo čim bolj razširiti v svojem okolišu v zgoraj navedene svrhe list »Domovina«. Blagovolite vzeti naznanje, da smo iz prispevkov požrtvovalnih čla-

nov krajevne organizacije naročili in plačali za Vas »Domovina« za en četrt leta. Prepričani ste lahko, da Vam bo tednik »Domovina« v vsestransko korist, s svojo vsebino, pri kateri sodelujejo prvovrstni strokovnjaki. V nadi, da bodele po preteku tega četrt leta postale zveste bravce in naročniki »Domovine« beležimo z demokratičnim pozdravom Krajevne organizacije S. D. S. v Liti.

Ljubljana

○ **Poskušen samomor.** Neka mlada vjenka se je prednočnim poskusila zastrupiti s strupenimi praški, o katerih še ne vemo, kje jih je dobila. Deklico so pravočasno zapazili in prepeljali v bolnico, kjer so ji izprali želodec in ji tako rešili življenje. Kaj je mladenko gnalo v smrt, se ne ve.

○ **Napad v Wolfovi ulici.** Prednočnim je stal med osmo in deveto uro 16 letni mehniški vajenec Mirko Malič v Wolfovi ulici med Kleinov in Zupančičevo trgovino. Čakal je svojega prijatelja, s katerim sta bila domenjena, da se tam snideta. Ko se je oziral sem in tja, je počil v sosedni veži strel in kroglja je zadela fanta v desno lice. Kroglja je k sreči obitčala pod očesom, vendar pa je dobil dečko hude ožganine in so ga morali prepeljati v bolnico. Verjetno je, da ga je napadalec zamenjal.

○ **Prosveta Krakovo-Trnove** vabi na predavanje s skiptičnimi slikami: O Rimu in preganjanju kristjanov. Začetek nocoj ob pol osmih.

○ **Umrli so:** Janko Pfeifer, akademik, 20 let. — Mihael Merzlikar, mestni ubožec, 78 let. — Franc Krejan, posestnik, 40 let. — Ivan Kavčič, hlapec, 26 let. — Franja Kurent, žena hranilničnega uslužbenca, 65 let. — Josip Kregar, železniški nadsprevodnik, 54 let. — Marjeta Zupanič, zasebnica, 77 let. — Rudolf Lapanja, desinfektor, 27 let. — Franja Prek, žena mizarskega pomočnika, 29 let. — Amalija Bajda, rudarjeva žena, 31 let.

Gospodarstvo viške občine.

Po dolgem presledku se je zopet vršila seja občinskega odbora. Bilančno poročilo za preteklo leto je precej zanimivo in ga radi tega tudi delno navajamo. Poleg drugih številke je podal g. župan tudi poročilo o nakladah na alkoholne pijače. Da ga Vičani in Ljubljanci, ki zahajajo na Vič, radi včasih tudi preko mere cukajo, je razvidno iz sledečih števil:

Alkoholnih pijač se je v letu 1925 popilo v viški občini 277.120 litrov in sicer: vina 225.200 l, mošta 3500 l, piva 38.000 l, žganja 10.200 l, poslajenega žganja 220 l. Te strašne številke jasno pričajo, koliko denarja znosi naše bedno delavstvo v razne beznice. Ogromne številke opominjajo vsakega mislečega človeka, da bo treba zastaviti vse moči in vse sile, da se bodo te številke vsaj nekoliko zmanjšale. Kot protitež se bo otvorila prva protialkoholna gostilna na Večni poti, ki jo bo oskrboval g. Habjan. Prepričani smo, da če vse beznice in občini prav dobro izhajajo, da bo tudi ta, edina protialkoholna gostilna, katero pa bomo šele dobili.

Dohodki v letu 1925: 100% naklada na direktne davke 45.000 Din (12.1 odstotek), doklade na vino in vinski mošt 198.631.10 Din (53.4%), naklada na meso 13.398 Din (3.6 odstotek), naklada na pivo in žganje 61.094 Din (16.4 odstotka), občinski lov 6515 Din (1.8 odstotek), najemnina 1930.90 Din (0.6%), občinske takse 17.413.98 Din (4.7 odstotek), razne globe 10.891.50 Din (2.8%), razni drugi dohodki 11.015.06 Din (3 odstotke), prispevki za poprevo cest 6067.67 Din (1.6 odst.). Skupni prejemki 371.958.14 Din.

Evropo č. g. Sušteršiča, je pa nastala slaba doba za »Amer. Slovenca«. Ni bilo dobrega, ugodnega in spretnega urednika. Vpliv »Amer. Slovenca« na slovenstvo v Ameriki se je zmanjšal do ničle. Nazadnje ga je kupil neki Nemec, in kdo se bo čudil, da je »Amer. Slovenec« v nemških rokah blehal in hiral in bi bil, po domače rečeno, krknil, ko bi ga ne bila še pravočasno rešila gotove nečastne smrti »Tiskovna družba Edinost« v Chicagu, III.

»Amer. Slovenec« je torej zopet prišel v svoje rojstno mesto, Chicago. Združil se je s tednikom »Edinost« in »preroben ves nov zopet poživljen in pokrepan obiskuje redoma tisočere svoje naročnike.

»Amer. Slovenec« ima znamenito zgodovino in neprecenljive zasluge za probujenje, oživljenje in prerod Slovenstva v Ameriki. Oral je ledino v vsakem oziru. Združenje Slovencev v K. S. K. Jednoto, ki danes šteje nad 28.000 udov, bi bilo čisto nemogoče, ko bi ne bilo »Amer. Slovenca«. Po svojih priprostitih kratkih nedeljskih pridigah je bil veliki večini raztresenih Slovencev edini verski tolažnik, vodnik in učitelj. Bil je tudi vesten svetovalec tisočim Slovincem, ki so se selili od kraja do kraja. Zato je pa tudi ostal priljubljen gost in prijatelj v tisočih slovenskih družinah in domovih po Ameriki.

Vrlemo ameriškemu tovarišu častitamo na dosedanjih uspehih in mu iz srca želimo čim najlepši razvoj tudi za bodočnost! Po njem bomo sodili napredek in blaginjo naših rojakov v novem svetu.

Skupni dohodki označeni v odstotkih:
1. Doklade na užitino (vino, žganje itd.) 73.4%;
2. doklade na direktne davke 12.1 odst.;
3. razni drugi dohodki 14.5 odstotkov.
Ogromno breme v občini vzdržuje delavstvo, ne vstevši točke 3.

Pri direktnih nakladah pa so razdeljena bremena v odstotkih sledeče:

Zemljarina 6.5 odst., hišno-razredni davek 3.2 odst., hišna najemnina 46.9 odst., obrtni davek 42.6 odst., rentnina 8 odstotkov.

Izmed izdatkov naj navedemo samo nekatere večje postavke:

Vzdrževanje ljudske šole 93.000 Din, vzdrževanje cest in hodnikov 51.363.92 Din, plače županu in uslužbencem 97.218.54 Din, električna naprava 25.849.10 Din, podpore občinskim rečem 20.408 Din, obrtno-nadaljevalna šola 13.521.82 Din, regulacija Gradašče 24 tisoč dinarjev, nepredvideni stroški 49.958.36 dinarjev.

Kljub veliki postavki za vzdrževanje cest, ki pa je še vedno premajhna, so posebno nekatere ceste in hodniki pod vsako kritiko. Vzemimo, da je hodnik ob državni cesti državen in bi ga morala vzdrževati v dobrem stanju država, vendar bi občani vsled par metrov gramoza, ki bi ga občina žrtvovala za ta hodnik, ne godrnjali. Isto je tudi s cesto v Brdo. Da je tam bila vedno krasna cesta, je občanom itak znano, da pa ima ta cesta sedaj na nekaterih krajih 25 cm globoke kolovoze, pa vedo samo tisti, ki morajo to cesto meriti dan za dnem. Glavno krivdo pa ima pri tem tovrni avto Združenih opekaren. Odbor je podelil pri zadnji seji tudi trem viškim kulturnim društvom podporo po 2000 Din.

Savinjska dolina

Samomor. Na Polzeli se je v nedeljo dopoldne ustrelil Jurij Katz, pek in trgovec. Poplen propad gospodarstva mu je omražil um. Sin mu je umrl pred par meseci, zadet od mrtvouda.

Vlom. Vlomljeno je bilo v bivšo Cizelno vo hišo, ki je sedaj last M. Turniška na Polzeli. Tat je udril v hišo skozi kletno okno. Imel pa je smolo, ker je bila hiša popolnoma prazna. Prejšnji lastnik se je izselil, novi pa se še ni uselil, in tako je tat odšel z dolgim nosom, potem ko si je ogledal prazno zidovje.

Maribor

□ **Higienska razstava v Mariboru.** Higienski zavod kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani priredi v okvirju »Ljudske univerze v Mariboru« v času od 21. do 28. t. m. higiensko razstavo, ki bo nameščena v veliki kazinski dvorani. Razstavo odpre v nedeljo dne 21. t. m. ob 11. uri inšpektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani g. dr. Katičič.

□ **Odkrita beseda radi prepovedi prireditve požarne brambe v Mariboru.** Policijski komisariat v Mariboru je sporazumno z velikim županom prepovedal kabaretni večer požarne brambe in rešilnega oddelka v Mariboru, ki bi se naj vršil v soboto dne 13. t. m. Razlog prepovedi: sodelovanje treh gostov iz Gradca. Glavni razlog pa je bil ta, ker je Orjuna in menda tudi Matica pisala policijskemu komisariatu neka »pisma«. Prostovoljna požarna bramba v Mariboru je brez dvoma ena najbolje organiziranih dobrodelnih organizacij v naši državi. V njej so člani vseh strank. Vsaka politika je tu eo ipso izključena. Toda so ljudje v Mariboru, ki iščejo dlake v jajcu. Radi treh gostov je bila dobro pripravljena in razprodana prireditve v zadnjem hipu prepovedana, ko je društvo že imelo okoli 10.000 Din stroškov. Omenjeni kabaretni pevci, ki bi se menjavali s pevci domačega narodnega gledališča, so že prepotovali celo Jugoslavijo. Nastopili so v Belgradu, Subotici, Novem Sadu, Zagrebu in drugod, samo mariborsko zidovje bi se bilo porušilo, če bi bili nastopili pri Götzu. V baru v veliki kavarni se dovoljuje nastop tujcem od vseh vetrov, a humanitarno društvo, katero slavi in spoštuje gotovo 95% mariborskega prebivalstva, ne sme poklicati na pomoč teh moči. Danes, ko za orjuno nihče ne da počenega groša, danes se še v Mariboru zopet orientirajo nekateri po tem, kar bodo ti nepoklicanci hoteli. Prepoved prireditve prostovoljne požarne brambe in rešilnega oddelka bo še gotovo imela posebne posledice. Omenjamo še, da je pri prireditvi sodelovala narodna godba »Drava« in cela vrsta članov narodnega gledališča v Mariboru. Radovedni smo, ali se bodo odslej s posebno tankovestnostjo nadzirali in eventuelno tudi prepovedovali razni skrivni večeri, o katerih se veliko govori v našem mestu...

□ **Poveljni mariborske požarne brambe** g. Ivan Voller je radi policijske prepovedi predpusne veselice odložil poveljstvo. Mož je, dasiravno Nemec, vzorno in požrtvovalno vodil prostovoljno požarno brambo in rešilni oddelek. Pod njegovim poveljevanjem in vodstvom se je ta dobrodelna institucija dvignila na višek. Mož je izločil iz društva vsako politiko. Prihodnji petek se vrši izredni občni zbor, na katerem bo društvo volilo novega predsednika. Brez dvoma, da bo zopet izvoljen g. Voller.

□ **Politična šola** mestne organizacije SLS v Mariboru je po kratkem presledku zadnji četrtak in ponedeljek zopet nadaljevala s predavanji. Narodni poslanec Vl. Pušnik

Jubilej slovenskega tiska v Ameriki.

Letos praznuje katoliški dnevnik »Amerikanski Slovenec« v Chicagu 35 letnico svojega obstoja. Takega jubileja še ni obhajal noben slovenski list v Ameriki, saj je bil »Amer. Slovenec« prvi slovenski list v novem svetu. Njegovo zgodovino opisuje g. dekan Matija Šavs, eden izmed prvih njegovih urednikov, sledeče:

»Jeseni 1891. je bilo, ko sem prvičkrat zagledal slovenski list v Ameriki. Bil je »Amerikanski Slovenec«, rojen istega leta, prvi in takrat edini slovenski list v Ameriki. Bil je skromen v obliki in vsebini, slovstveni sinček Antona Murnika, skromnega Slovenca v Chicagu, III. Čez par mesecev je že novorojenčku zmanjkalo nad vse potrebne hrane — denarja. Moral se je seliti proti severu. Pokojni mons. Buh, takrat župnik cerkve sv. Martina v Tower, Minn., ga je kupil od Antona Murnika za 60.000 dolarjev.

»Amerikanski Slovenec« je torej dobil novega založnika in urednika v župnijski blagorinca Father Buha, ki ga je res prav očetovsko ljubil in žrtvoval za njegov blagor in procvit vse, kar je imel: čas, delo in denar. Denarnega dobička pokojni Monsignor ni nikdar imel od »Amer. Slovenca«. Večinoma se mu je komaj izplačeval; večkrat je bila izguba. Pa Father Buhu ni bilo nikdar žal niti dela niti časa dati denarja, če je šlo za dobro

»Amer. Slovenca«. Rekel je: »Naš narod je zapuščen sirota tu v Ameriki. Nimajo vodnika, nimajo zanesljivih učiteljev; »Amer. Slovenec« jim mora biti vse to, zato mora obstati; dela in stroškov se ne bojimo.«

Bila je težava v Toweru. Ni bilo zadostnih dopisovalcev, in ni bilo slovenščine zmognih stavcev. Dobre članke so angleški stavci tako čudovito in silno pokvarili, da so nekateri sicer dobrohotni sodelovalci prenehali pisati, ker so se morali jeziti radi premnognih stavskih rac in pomot. Boljše je bilo, ko so jeseni 1891. začeli sodelovati slovenski bogoslovci v št. pavelskem semenišču. Še boljše, ko je dospel v Tower leta 1892. Buhov nečak, izučen stavec Maks Buh. Ko sem v počitnicah jaz prevzel uredništvo »Amer. Slovenca«, je imel list nekaj nad 600 plačujočih naročnikov, okrog 200 iztisov je pa Father Buh zastoj pošiljal na razne naslove in v zameno.

Takoj med prvimi počitnicami v Toweru sem sprevidel, da »Amer. Slovenec« v Toweru nima zagotovljene obstanka. Ko bi božja Previdnost poklicala k sebi Father Buha, bi bilo takoj konec »Amer. Slovenca«. Zato sem takoj svetloval pokojnemu monsignoru, da naj zagotovi potrebni obstoj »Amer. Slovenca« in ga naj odstopi ali pa proda č. g. Sušteršiču v Joliet, III. Čez nekaj let se je prav tako zgodilo. Odkupila ga je »Tiskovna družba« v Jolietu III. Seveda je bil pokojni Father Sušteršič duša in glava celemu podjetju in obenem prav izvrsten urednik »Amer. Slovenca«. List se je širil in jako blagodejno deloval za blagor Slovencev v Ameriki. Po prerapem odhodu v

je za svoje predavanje o državnih finančah in davčni politiki žel vseobče odobravanja. Udeležba pri politični šoli je pri vsakem predavanju večja. Društvena soba je premajhna, da bi mogla enkrat sprejeti vse udeležence. Radi tega so predavanja razdeljena v tednu na dva dela. Večina udeležencev pripada delavcem in obrtnikom.

□ Cesta Maribor—Sv. Lenart je na nekaterih mestih že do cela prerezana. Težki avtomobili, posebno oni lenarške avtodružbe vozijo dan in noč. Kaj bo posledica tega? Cesta bo čez par tednov nerabna. Mariborski okraj je zadnja leta dal navoziti na to cesto za več sto tisoč dinarjev prodca, a kaj pomaga, ko lenarški avtomobili vse zopet uničijo? Čudno je samo to, da politična oblast ščiti bogato avto-družbo, katera dela z ogromnimi dobički, dočim se okrajnemu zastopu niti dolžne okrajne doklade ne izplačujejo. Kdor ima dobiček od ceste, naj bi tudi prispeval.

Celje

☞ Smrtna nesreča. V nedeljo, dne 14. t. m., se je pripetila na železniški progi pri Cretu neposredno pred Celjem grozna nesreča. Bilo je ob treh popoldne, ko se srečata na kraju nesreče navadno brzovlak, ki prihaja iz Maribora v Celje, in tovorni vlak, ki vozi iz Celja proti Mariboru. V nedeljo popoldne ob treh je hotela 70 letna Celinšek iti čez progo proti domu, a je ravno v istem momentu privozil iz Celja tovorni vlak. Ustavila se je neposredno pred progo in čakala, da prevozi vlak mesto prehoda, nakar je stopila na progo ter hotela iti naprej. V tistem trenutku pa pridvi brzovlak, ki jo je v hipu podrl na tla ter grozovito razmesaril. Strojevodja je zapazil, da se je nekaj zgodilo, zato je v hipu ustavil stroj, misleč, da je padel kak potnik iz vlaka, da bi ga v slučaju večje nesreče odpeljal v bližnjo bolnico. Razmesarjeno žensko so pustili ležati ob progi, kjer se je takoj nabralo večje število ljudi. Zapušča edinega sina, ki je brez posla. Oba sta se preživljala pri dobrih ljudeh.

☞ Šolh Kmečke zveze v nedeljo je bil v vsakem oziru kar najlepši. Govoril je tudi g. narodni poslanec dr. Hodžar, ki je podal zborovalcem sliko o najnovejšem političnem položaju. Nato so zborovalci razpravljali o vprašanju zidanju šolskega poslopja in prišli po izbrani debati do naslednjega sklepa: Najbolj neprimeren mesto za šolo je ravno Dolgopolje. Zidati bi se morala šola tako, da bi stala v sredini šolskega skoliša. V tem slučaju bi prišlo v vpoštev zemljišče Rakuschevo za bolnišnico. To bi bilo za levi breg Savinje, za desni breg pa naj bi začela stara šola, pozneje naj bi se gledalo, da se pridobi na Poluluh poslopje, kjer je bila krčma pri grenadirju. Vse gradnje naj se pa izpeljejo brez stanovanjske hiše. Vsi zborovalci, ki so skoro popolnoma napolnili dvorano pri belem volu, so bili s tem sklepom, katerega je stavil g. Strenčan, sporazumni, na kar je bil ta sklep brzojavnim potom sporočen velikemu županu v Maribor.

☞ Pevska vaja. Prihodnja redna skupna pevska vaja Prosv. društva se vrši v četrtek ob 8. uri zvečer. Naj se vsak pevec in pevka te vaje točno udeleži.

☞ Inkvizicija v Celju. Da se ta zver ne povrne več v Celje, zato se je vršil na pustni torek mladinski korzo ali po domače rečeno ples šolske mladine. Na to misel pride človek, če čita v nedeljskem »Jutru« odgovor na naš tozadevni članek. Tudi škofov žegen mora priti izrednemu dopisniku »Jutra« na pomoč, ko zajaše v svoji objektivnosti kulturnega šimelna in udriha z neznanostjo bistroumnostjo ter naravnost občudovanja vredno genialnostjo po papeških orgijah in našem moralizmu. To je vedno tako. Ko jim, namreč tem našim SDS-arjem poveš svoje mnenje, ki je menda po vsaki človeški pameti edino pravilno, a jim obenem prekrizuje njihove namene, tedaj se za-tečejo po obrambo na »kulturno« polje in privlečejo na dan klerikalizem, škofove in papeže! To je vsa njihova modrost in tisto visoko objektivno znanje, ki v tako veliki meri diči pisca tega članka. Gospodje še enkrat: Kljub temu, da ste priredili to prireditev v okvirju Olepševalnega društva, jo obojamo do skrajnosti in upamo, da je ta prireditev pod naslovom Olepševalnega društva zadnja! Ker drugače se bodo naša pota ločila! Ljubitelju papeških orgij in škofovega žegna pa to: Časi so minuli, ko so hoteli posvetni razsvitljeni in svobodomiselniki mogočniki zaslužiti celo najvišje predstavnike cerkve in ponižati s takim postopanjem ugled in upliv te institucije.

☞ Posvetovanje na škodo delavskih slojev. Kakor slišimo, se pri bolniški blagajni v Celju vršijo dogovori, v smislu katerih naj bi se prispevek za bolniško blagajno zvišal na tako visoko, da bi bolniška blagajna mogla kriti svoj deficit, ki znaša nekaj milijonov dinarjev. Na drugi strani pa hočejo podjetniki v našem mestu doseči znatno znižanje delavskih mezd. Govori se celo, da hočejo črtati 20 do 30% zaslužka. Ako pride res do tega, ne vemo, kako se bo mogel navaden delavec, ki zasluži sedaj mesečno povprečno 1000 Din, z znižano plačo preteči skozi življenje? Ne bo mogel ne živeti ne umreti!

Orel

Sv. Peter-Ljubljana: Danes v sredo zvečer se na fantovskem sestanku pomenimo o varčevanju. Članom udeležba dolžnost.

Ameriški Slovenci in škof dr. A. B. Jeglič.

Ameriške Slovence je vest, da jih o priliki mednarodnega evharističnega kongresa v Chicagi obišče tudi njihov osiveli škof dr. A. B. Jeglič, izredno vzradostila. Z vneto se pripravljajo, da ga vredno sprejmejo in mu na čim lepši način izkažejo svojo ljubezen in spoštovanje. »Amer. Slovenec« piše:

»Pripravimo pot našemu škofu!
Rojaki, kdo je naš škof, tega vam ni treba šele praviti. Prepričan sem, da nihče ne bo vprašal, ko bo bral ta naslov: Kdo je ta naš škof? Vsak bo takoj vedel, da mislimo dr. Ant. Bonaventuro Jegliča. Če otrok kliče: Ata, mama! bi nas debelo pogledal, ko bi ga vprašali: Dragec, atov in mam je veliko, katera kličeš? On pozna samo enega ata in eno mamo, tista, ki sta si s svojo ljubečo skrbjo zanj pridobila ta sladki naslov. Kar sta otroku ata in mama, to je nam dr. Anton Bonaventura Jeglič. Naš škof je brez pristavka. In kako bi ne bil. Več kot četrto stoletja se je z očetovsko-materinsko požrtvovalnostjo izživljal za nas. Skrb za naše duše je pobelila njegovo častljivo glavo, vpognila njegovo krepko gorenjsko postavo in zarežala brazde v njegov obraz. Zato častni naslov naš škof, ni samo časten, je tudi, bi dejal, krvavo zaslužen. Ta naš škof nas pride letos obiskat. To

je že zdaj gotova stvar. Včeraj je pisatelj teh vrstic dobil od njega pismo, v katerem pravi med drugim:

»Kongres v Chicagi! Želim priti! Že varčujem! Upam, da dobimo popust za vožnjo. Več ljudi se pri nas zanima za to pot. Ne moremo pa začeti z delom, dokler ne vemo vsaj približno stroškov za vožnjo, stan in hrano.«

V resnici, kakor očka in mamica ne pozabita na sina, ki je odšel v tujino, če je tudi on nanju pozabil, tako naš škof ni pozabil na nas. Kljub svojemu ogromnemu delu, v katero je bil vedno čez glavo zakopan, je že prej enkrat z vso resnostjo mislil, da bi nas obiskal. Vendar doslej ni prišlo do tega. Zdaj, na večer življenja se ga je ta želja znova lotila. Rad bi nas še enkrat videl, predno mu zastane od apostolskega dela utrujen korak. Ganljiva je ta njegova očetovska ljubezen in skrb. Nehote človeku kliče v spomin one ganljive prizore, ko dobremu očetu in mamici pred bližajočim nastopom zadnje poti še enkrat zagori v srcu hrepenenje po otrocih, ki jim je tujina postala druga domovina. Zadnje ostanke svojih prihrankov bi dal, da bi se mu to hrepenenje spopolnilo.

Članek nato poziva ameriške Slovence, naj se svojememu nadpastirju za toliko ljubezen in skrb primerno oddolže ter zaključuje: »Vam, naš škof in naš oče, že naprej radostnih in hvaležnih src kličemo čez morje: Dobrodošli med nas!«

Po širnem svetu

RAZRINKANI PEARY.

»Potovalci ne pripovedujejo več nobene pravljice,« se je pritoževal Oscar Wilde. — »Njih geslo je resnica in njih poročila so sam dolge s.« — Ali je to res? Menda ne. V »Britanski Enciklopediji«, 27. zvezek, čitamo, da »je bila razvita ameriška zastava 7. apr. 1909 na severnem tečaju in s tem dosežen cilj stoletnega hrepenenja.« Ta cilj je dosegel kapitan Peary in sicer po štiriletnih poizkusih in težkih tritvah: nima zdaj nobenega prsta na nogah! — Vsa Amerika je pozdravljala junaka in Peary je bil odlikovan z admiralsko častjo. A prišel je čas in začeli so se dvomi. Vsak čitatelj ve, da je Grönland otok in sicer največji na svetu (dolgo so ga imeli po krivem za polotok). Severno od Grönland leži Pearijev otok, vmes pa je Pearijev zaliv. Peary, ki ju je odtril, je trdil, da je zaliv le malo časa prost ledu. A ekspedicija ameriškega naravoslovnega muzeja l. 1916 je odkrila, da zaliva sploh ni. »Otok« je le rtič, namesto zaliva pa se nahaja ledu prosta planjava, oživilena po številnih tihih in zajehih. In sedaj so črtali vsi geografi to Pearijevo »odkritje« kakor tudi vel'kansko gorato pokrajino desno in južno od tečaja, katera naj se zove Krocakerjeva zemlja. Tudi te zemlje ni nihče videl.

Letos je znani raziskovalec William Shea uradno kot vodja ameriške polarne ekspedicije izjavil, da ni bil Peary nikdar na tečaju. Navaja za to sledeče dokaze v »New-York Independentu«: Potovanje po zmrznjenem oceanu je muka. Treba je plezati čez visoke ledne barike ali se izogniti kilometrskim rapokam. Psi, ki vlečejo sanke, so veseli in nosijo rep po koncu samo eden, dva dni potem, ko zapustijo ladjo. Na to opesajo in žalostno stiskajo rep med noge. Tedaj se vpreže v sanke tudi potovalec sam. Nihče ne naredi več kot 4 do 6 kilometrov na dan po zmrznjenem ledu. Peary pa — kakor je razvidno po njegovih poti — je baže prehodil po 62 km dnevno! To pa ni mogoče in razen tega so ledena polja ob severnem tečaju v večnem gibanju. — Iste zaključke poda drugi račun. Ko je potoval Peary l. 1908 proti tečaju, ga je ob 86 stop. severne širine zapustil onemogli kapitan Bartlette in se je povrnil na jug k ladji »Prezident Roosevelt«. Naredil je 750 km do ladje. Peary pa je šel naprej in je imel še 250 km do tečaja. Moral je torej prehoditi 500 kilometrov (dvakrat po 250) več kakor Bartlette, da doseže tečaj in se vrne na ladjo. Na tečaju je ostal Peary, kakor sam pravi, 30 ur, ker je meril globino morja. Povrnil pa se je samo dva dni po Bartlettu. Izmed teh 48 ur je prebil 30 ur na tečaju, tekem ostalih 18 ur pa bi naredil 500 km! Pripomniti je treba, da je hodil Peary zelo počasi, ker je bil starejši od Bartletta in so mu odrezali vse prste na nogah.

Nedvomno je torej, da Peary ni bil na tečaju. Lagal je kakor Cook, samo da je imel zadnji več sreče, ker so razkrinkali Cooka šele po smrti!

V MOSKVI.

Sotrudnik varšavske »Gazete Porannej«, ki je obiskal Moskvo v družbi poljskih poslancev, piše, da gredo vlaki natančno kakor v Evropi. Brzovlak Negoreloje (obmejna postaja)—Moskva naredi vso pot v 22 urah in teče 68 verst na uro.

8. januar v Moskvi: Pada gosti sneg. Poiščemo sanjke in barantam z izvoščkom, ki nas pelje za dva rublja v hotel (56 Din). Dobimo sobo v prvorazredni »Krasni gostinici« za 12 rubljev (dnevno 340 Din). Cenejših sob ni.

Tujsu bifejo v oči neštevne knjigarne, ki so povsod: na kolodvoru, v gledališčih, v muzejih in gostilnah, celo v kopalnicah in pri brivcih, ne da bi govorili o knjižnicah in slabičarnah. Pretežna večina knjig je agitacijske vsebine: Marks, Engels, Lenin, Trocki, protidržavni apisi L. Tolstega.

Po trgovinah ležijo kupi živil od ananasa, pomaranč in citron do ikre in vsake ribe. Cene pa so zelo visoke. Ena citriona stane 30 kopejk (10 Din), dobro jabolko 50 kopejk (14 dinarjev), funt dateljinov 4 rub. (112 Din). Strašno drago so tudi gostilne: tuje ne bo izhajal v Moskvi, če ne zasluži vsaj 300 dolarjev mesečno (17 tisoč dinarjev). Celo kosilo »po karti« n. pr. stane v hotelu 1 dolar (56 Din).

Tramvaj naredi žalosten vtis. Stari razbiti vozovi so dobesedno prenapolnjeni. Ljudje visijo zunaj in se oprijemajo oken, dasi stane listek 8 kopejk (3 Din). Državni nastavlenci trpijo pomanjkanje. Restavranti so nabili samo visokih uradnikov, ki zaslužijo po 500—600 dolarjev mesečno. Delavci in obrtniki pa so največji reveži, delajo po 12 do 16 ur dnevno in vendar stradajo, da ne govorimo o neznanem pomanjkanju stanovanj in splošni zanemarjenosti hiš.

KATOLIŠKI KINO V NEMČIJI.

Te dni se je vršilo v Kölnu pripravljajno zborovanje, kako bi poživili delo za moralno povzdigo ljudstva s sredstvom, ki sedaj v tem oziru povzroča ravno največ škode — s kinom.

Znano je, da je tozadevno delo po nekaterih deželah že zelo dobro razvito. V Franciji vodi vse delo »Maison de la bonne Presse« pod firmo »Etoile«; tudi v Belgiji katoliški kino lepo napreduje; v Italiji skrbi za to družba sv. Marka.

Tudi v Nemčiji se ta ideja že dolgo goji, toda vse do zadnjega je ostalo delo bolj fragmentarno. Posamezne družbe so se za to panogo pravega izobrazovanja sicer interesirale, a so jo gojile le kot nekaj postranskega. Tako »Stella Maris« v Düsseldorfu, kinomatografski odsek »Volksvereine« in nekatere druge. Le »Leogesellschaft« v Monakovem je skrbela za to sistematično.

Sedaj, po 16 letnem prizadevanju se je posrečilo kölnski »Lichtbildnerei«, da je dobila končno samostojen lokal in tudi dovolj primerne oseboja tako umetniškega kot tehničnega in enako tudi vseh tozadevnih aparatov in potrebščin.

Potrebno bi bilo seveda, v svrhu smotnega in uspešnega delovanja, da bi katoliški Nemci tudi tu svoje moči strnili v enotno vrsto in uredili enotno organizacijo, ki bi se oprla na vsa že obstoječa katoliška društva, in ki bi skrbela izključno za to, da bi potom kina vplivala na vse panoge tako javnega kot zasebnega življenja.

Gotovo je, da se bo že obstoječa kino-industrija novemu podjetju zelo protivila, toda zamišljeno to katoliško podjetje ni kot kak konkurenčna ustanova, ki se bo v industrijskem oziru skušala prilagoditi že obstoječim razmeram.

Prvo in najnujnejšo nalogo bo doseglo že s tem, da bo v ljudstvu vzbudilo pravo razumevanje in mu dopovedalo korist in potrebo takega dela.

☞ Začarani papirus. Med vojno je prinesel neki vojak iz Indije v London staro listino, ki jo je našel v nekem zapuščenem budistovskem svetišču. Telefoniral je starinarju in šel tja osebnost, a na poti ga je povozil avto. Vojak je umrl v bolnici. Papirus so prodali na dražbi in ga je kupil bogati trgovec, ki pa je kmalu na to obubožal in od žalosti umrl. Po njegovi smrti je kupil listino znani nabiralec sir S., a mu je skrivnostna listina tudi prinesla nesrečo. Dvakrat so ga obiskali vlomilci in mu odnesli najdražje reči iz njegovih zbirk. Sir S. je ponudil papirus Britanskemu muzeju. Tam papirusa niso mogli prečitati. Vsi učenjaki so bili edini le v tem, da je to neka čarovnija. Muzej ni hotel kupiti nečitljive listine. Tedaj jo je

prevzel znani spiritist Kosmas, ki se ponaša, da ga zvesto čuvajo dobri duhovi in se zato ne boji nobenih čarov. Kljub temu je tudi Kosmas, dvakrat težko obolev in pričakuje zdaj nevarne operacije. Lahkoverneži pripisujejo vse te nesreče seveda budistovskemu papirusu.

☞ Grof Crailsheim umrl. V Monakovem je umrl grof Kraft pl. Crailsheim, ki je bil l. 1880. bavorski minister dvora in minister zunanjih zadev. L. 1890. je postal ministrski predsednik in ostal na tem mestu 13 let.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja 21. febr. ob pol 4. popoldne: ŠTEVILKE GOSPE ROZMARINKE, veseloigra s petjem v petih dejanjih.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda 17. febr.: NAŠA KRI. Red E. Četrtek 18. febr.: ANA CHRISTIE. Red C. Petek 19. febr.: Zaprt (generalka). Sobota 20. febr.: Zaprt. (Ob pol 8 zvečer DESETI BRAT v operi.)

Nedelja 21. febr. ob 3 pop.: OBRT GOSPE WARRENOVE. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Zvečer zaprt. (Ob pol 8 DESETI BRAT v operi.)

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda 17. febr.: VEČNI MORNAR. Premijera. Izv. Četrtek 18. febr.: ZVEDAVE ZENSKE. Red F. Petek 19. febr.: TOSCA. Red A. Sobota 20. febr. ob pol 8 zvečer: DESETI BRAT. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven. Nedelja 21. febr. ob 3 pop.: TRUBADUR. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob pol 8 zvečer: DESETI BRAT. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

☞ Večni mornar v ljubljanski operi. Generalna skušnja za Wagnerjevega »Večnega mornarja« je pokazala, da je vsa zasedba pravilna, srečna in prav dobra. Zato je popolnoma opravičeno pričakovanje, da bo to delo velikega svetovnega glasbenika tako uspešno, kakor pri nas še nobena Wagnerjeva opera. Naslovno vlogo poje g. Holodkov, ostale glavne partije pa ga. Caletova (Senta), g. Knittel (Erik) in g. Beletto (Daland). Orkester in zbor sta v polni meri kos svojim težkim nalogam. Inscenacija je vsa nova, ravno tako kostumi. Vse je izdelano naravno, pravilno in efektivno. Dirigent je g. Baikatka, režiser in inscenator g. Šest. Premijera v sredo dne 17. t. m. ob pol 8 zvečer. Izven.

Turistika

Boh. Bistrica, 16. febr. ob 7 jutraj: +4° C, za zimski sport neugodno.

Kranjska gora, 16. febr. ob 7 jutraj: +1° C, barometer stoji mirno, brez oblakov, vendar še megleno.

Sport

Jugoslovanska razstava turistik in narodne umetnosti v Pragi leta 1926. Čehoslovansko-jugoslovanska liga in Jadranska straža v Pragi nameravata prirediti letos s sodelovanjem našega generalnega konzulata v Pragi razstavo turistik in narodne umetnosti. Razstava se bo vršila kakor je projektirano na praskem poletnem velesejmu meseca marca in se bo nadaljevala na kmetijski razstavi meseca maja ter na sokolski razstavi meseca junija. Zaključila se bo ob zaključku sokolskih svečanosti začetkom julija t. l. V času od zaključka velesejma do otvoritve kmetijske razstave, nadalje od zaključka te razstave do otvoritve sokolske razstave bodo izdelki razstavljeni nekaj časa na kaki šoli v Pragi v gotovem času pa se bo skušala prirediti razstava navedenih predmetov v Plzinu in eventualno tudi v Brnu in Bratislavi. Namen razstave je propaganda turizma. Da bi ta razstava imela čimveč privlačne sile, ji je priložena tudi folklorniška sekcija. V tej sekciji bi se poleg nekaj tipov narodnih noš v prvi vrsti razstavila tudi ženska ročna dela, filigranski in kujundžijski izdelki in to specialno za prodajo. Interesanti, ki bi hoteli pri tej razstavi sodelovati in se je udeležiti, naj se za tozadevne informacije obrnejo neposredno na naslov: Jugoslovanska izložba turistik in narodne umetnosti, Praha II, Nikolandska 7 (»Čehoslovansko-Jihoslovanska Liga«).

Dopisi

Iz Črnomlja. Zadnjič je pisalo »Jutro«, poleg slavospeva stavbi sokolskega doma v Črnomlju, tudi o pešpoti od kolodvora proti mestu, ki da je delo g. župana Strugarja. Nikakor nečemo pobijati važnosti imenovane pešpoti, kakor tudi ne zaslug onih, ki so zanjo kaj storili. Omenimo naj samo tudi druge faktorje, ki so, če ne več, pa vsaj toliko kot g. župan delovali pri tej poti. Prvi, ki je sploh prišel na to misel, je bil g. okrajni glavar Kakej v Črnomlju. On je sestavil stavbni odbor in na vse načine delal in vzpodbujal, dokler ni bil za zahvalo denunciran. Mnogo je storila za to tudi Gradbena direkcija v Ljubljani z dobrimi načrti in praktičnimi nasveti, kakor tudi s prispevki od strani cestnega odbora. Zasluge pri tem ima tudi tukajšnji žel. progovni mojster g. Osem, ki je bil gotovo najbolj delaven član tega odbora. Ravno tako gre zahvala tudi mestnim odbornikom, največ g. Milerju. Glavno zaslugu pri tem pa ima Mestna hranilnica, ki se je zaradi poti za več let naprej obremenila. Končno je storil mnogo tudi tukajšnji okrajni cestni odbor. Kupil in odstranil je že pred par leti Petrovskino hišo, plačal nadalje odmaknitive hiše g. Rajmarja, prestavil del njegovega vrta in tam napravil škarpo. Nadalje je odkupil pri gostilni Veis znani hrib in ga odstranil. Vsi imenovani objekti so segali v središče ceste in brez odstranitve teh bi bila pešpot popolnoma nemogoča. Da' je tuji vsi železno ograjo za pešpot. Začetkom dela je bil do 5000 Din prispevka in zagotovil tudi za nadalje 5000 Din. Vse to je stalo mnogo tisoč. Če bi bil cestni odbor za ta denar kupil gramoz in vedno posipal cesto proti kolodvoru, bi bila tam cesta čisto drugačna. Mestno županstvo pa naj bi z denarjem, ki ga pobira od mostne tehnice, vzdrževalo snazhenje in odstranjevanje blata po mestu in cesti proti kolodvoru in pešpoti bi potem niti treba ne bilo. Pripominjamo, da je kupilo mestno županstvo že za časa župana g. Josipa Mat. Skubica za malo denarja mestno tehniko, ki pa se je že tisočkrat izplačala. Vendar pa pobira sedanje županstvo od domačinov in drugih ogromne prispevke zanj.

Vera in kultura.

A. U.

Križ na gori.

(II, št. 3/4.)

S čudno mešanimi čustvi veselja in strahu čitam vselej »Križ na gori«. Zakaj s čustvi i veselja, tega menda ni treba še le dopovedovati. Nobenega dvoma ni, da je našo katoliško dijaško mladino prevzelo veliko hotenje in da je to hotenje polno lepega in čistega, tudi verskega idealizma. Naša mladina se odvrta od materialističnega mišljenja, ki je z njim naša d a še tako prežeta. Kako tenkočutna — skoraj pretenkočutna — idealistična je, dokazuje primer iz te številke. V zadnjem zvezku je bilo v nekem zapisu iz dnevnika rečeno, da Italijani prirejajo ob naši meji vojaške vaje in da se naših vojakov zelo boje. »Le naj se jih, saj jih bodo tudi čutili«, se je čitalo v zapisu. V tem zvezku je pa urednik na koncu dodal »izpoved«, da je te besedice prežrl, da jih zato sedaj prekljuje; res, da so le »tipična kretnja vsakdanje naivne patriotične samozvestne materialističnega življenjskega nazora« in tega »zadnji madež moramo izmiti v sebi, da bomo resnično prerojeni« (64). Prav tako se obrača ta mladina proti vsem nam, ki bi morda zakrivala le hlimbo. V vsem življenju hoče odkritosti in prostosti. Vnanje oblike, ki v njih ni več življenja, so le formalizem in formalizem nasprotuje odkritosti in resničnosti. Da je ta idealizem tudi verski, o tem pričajo globoko občutene religiozne pesmi, a tudi verske razprave. Naša mladina hoče ne le »nazaj k Bogu«, marveč k najčistejšim virom religioznega življenja; nje cilj je čim najpopolnejša božja ljubezen kot počelo vsega hotenja, prav v zmislu tiste »največje zapovedi«: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem« (Mt 22, 37).

Zakaj torej čustva strahu? Prvič zato, ker je ta mladina še tako mlada in neizkušena, a modruje z veliko lahkoto prav o vsem, tudi o najtežjih religioznih vprašanjih, kjer res ni mogoča trezna sodba brez resnega študija teologije in je dostikrat še tedaj težka. Drugič se mi zdi naša mladina preveč samozavestna in premalo poučna. Je že prav, da je mladina pogumna, sicer ne bi mogla premagati odpora samozadovoljnih tovarišev brez idealizma. Toda ob tako visokih ciljih, kakor si jih je postavila naša katoliška mladina, bi morala biti v pogumu ponižna. Tudi je resnično, da starejši, ki so »bili«, ne razumejo več vsega, kar giblje mlade duše. Toda so neki zakoni in so neka izkustva, ki preko njih tudi mladina ne bo mogla, in tu bi bilo prav, da bi mladina slušala sodbe starejših, ki jo ljubijo in ji hočejo le dobro. Zlasti teologija in cerkvena zgodovina podajata v teh rečeh marsikaj, kar je mladini morda manj znano, a kar je naravnost usodno v takšnih pokretnih, kakoršen je religiozni pokret naše dobe. Tretjič — kako naj to povem? — zdi se mi, da je naša mladina skoraj preveč »idealna«, ali morda boljše: premalo realna. Ne da bi ji skušal vzeti vero v ideale, Bog varuj, a tega naj bi se bolj zavedala, da idealni še niso resničnost in da bo treba mnogo trde, realne borbe, če naj se vedno le bliža idealom. Ko čitam »Križ na Gori«, se mi zdi časih, kakor da bi čital spise, ki so položili vanje najvišji mistiki svoje izkustvo. O tem pa malo čitam, po kakšnem premagovanju samega sebe, po kakšni trdi askezi so prišli ti močje do tako globokega religioznega doživljanja. A zakaj bi takšen idealizem ne bil pravi? Zato, ker ga čakajo hude prevare. Tedaj bi se pa utegnilo primeriti, kar je po resnici povedal eden izmed mladih prav v tem zvezku: »Vsak človek, vsaka doraščajoča generacija si postavlja svoje ideale, pa kako neusmiljeno se jim izneveri, ko spozna ideale za previsoke v primeri s šibkimi močmi« (41). Ne torej — če hočete — manj idealizma, a več realizma, več globokega umevanja dogme o izvirnem grehu!

Prav takšna čustva so me obhajala tudi, ko sem čital zadnji zvezek »Križa na gori«. Toliko lepega, da mora biti človek res vesel te mladine, a vmes dvomim in takšno neumevanje resničnega življenja, da je človeku težko, ko pomisli na bodočnost.

Z veseljem sem čital religiozne pesmi: Molitev, Marijin plašč, himno »na gore« (spomnil sem se podobne izpovedi italijanskega univ. profesorja pravnika, zares svetega Contarda Ferrinija), s sočutjem sem čital spomine »Iz moje mladosti«. Nisem razumel »Libele«, a zdi se mi, da je kakor beg iz nizkotnega življenja današnje »družbe« v svet sanj in lepe božje narave. Odlolek Lippertove razprave iz Stimen der Zeit o Bogu je mogočen, a prav ta spis je le dokaz, kako more takšne razprave pisati le izkušen teolog, kakršen je jezuit Lippert, seveda teolog, ki je obenem umetnik modernih izraznih sredstev.

Z zanimanjem sem sledil resnemu razmišljanju o pomenu telesne kulture, zelo aktualnemu problemu, ki mu je pravzaprav ta zvezek posvečen. Mnogo lepot ima razprava »Telo in duša«; pravična je sodba o pretiranem sportu, da je poganski in da ubija dušo, preveč pesimistična pa tožba, da »nimamo niti enega Kristusovega človeka« (27). Le pogledimo malo globlje v življenje in v dušo, pa bomo našli mnogo čudovite svetlosti in velike ljubezni.

Tudi razprava »Rast v popolnost« govori o telesni kulturi! Dobro označuje ves nje pomen, da naj služi »poduhovljenju«, a ne potlesenju človeka. Tisto misel o »postu« (41) sem tudi že drugje čital, vendar je nekoliko pretirana. Tudi postili se bomo, saj kolikor nam poste Cerkev nalaga, saj je vendarle resnično, kar moli Cerkev, da post »kroti strasti, dviga duha, daje krepost in zasluženje«, resnično pa je, naj nam bo glavno premagovanje življenje samo s svojimi nalogami in težavami. Prestroga je kritika v razpravi »Duše v telesno kulturo«, vendar ji ni mogoče odrekati vse pravice, kaže pač pot k idealu, a napravila bi škodo, če bi radi ideala uničevala to, kar je že dobrega, četudi ni še popolno. Razprava »O bistvu plesa« pa spada med tiste, ki so zelo tuje realnemu življenju. Ne pravim, da nima celo neke resnične znanstvene vrednosti. Res je ples lahko tudi neka umetnost, resnično je, da se v plesu izraža tudi duševnost in da so lahko graciozni gibi izraz lepe duše. Toda prav tako resnično je, da se največ pleše in se bo plešalo radi čutnega ugodja, ki ga povzroča ritmika, da molčimo o plesu in ugodju počutnih ljudi. Da bi pa postal ples naši mladini »vir novega življenja«, to je le idealistična utopija. Da se gibljejo za plesi dostikrat »usodni nihaji človeškega življenja«, to je resnično, a žal, da v drugačnem zmislu, kakor pa meni mladi pisatelj. Ta spis, seveda umerjen, bi spadal v »Dom in Svet«, v »Križu na gori« ga človek ne more biti vesel. Pozdraviti bi pa bilo v »Križu na gori« prav v tem zvezku o telesni kulturi tak fino psihološko pisani spis o lepem vedenju.

Najmanj mi je ugajala prva razprava »Etos ljubezni«. V tej tiči polno tistega dvomja, ki ga je zanesla protestantovska verska filozofija tudi med nas. Saj se lahko vse prav umeje, a vse tudi v zmislu Heilerjevega »novokrščanstva«. Ko bi avtor — očitno ne dijak — čutil na moderni način, a vendarle jasno povedal, da je ta novi etos ljubezni stari etos krščanske ljubezni, preveden v življenje, to je, da hoče naša mladina nasproti materialističnemu mišljenju kar najbolj uresničiti v sebi ideal resničnega krščanstva, ki je religija ljubezni do Boga in do bližnjega, da se hoče kar najbolj zavedati odrešenja božjih otrok in biti tega vesela, bi mu bil človek hvaležen. Saj je žalostna resnica, da je materializem razdeljal toliko duš, Toda avtor tako govori, kakor da bo to čisto nov etos: »stopamo na nova tla v vesolstvu in ni pred nami sledov stopinj« (33). Kako to? Ali res ni pred nami »sledov stopinj«? ali ne kaže nanje »Hoja za Kristusa«? Avtor govori o novem življenju, ki mu še niso pisani »zakoni«, ki bi mu »tehtali dejanja«. Kako zopet to? Ali je pričakovati novega Odršenika, ki bo dal nove zapovedi? Avtor primerja judovski etos etosu prvega krščanstva, in ker so razlike v etosu, kakor pravi, »utemeljene v globinah življenjskega nazora, v dnu religioznega zamisla«, bi bilo pričakovati tudi novega življenjskega nazora in novega religioznega zamisla! In zdi se zares tako, kakaj avtor pravi, da »nas današnji etos ovira v prostosti božjih otrok«. In ta etos bo iz nas, iz naše notranjosti. Kakor cvetica nosi zakone svojega razvoja sama v sebi, tako tudi naša duša. Stopili bomo iz meje, kjer ne bo več ločitve zla od dobrega, ko »duša ljubi, tako ljubi, da ne more zgrešiti«. Etos ljubezni, ne strahu! Ama et fac, quod vis! (34.) Prosim vas, ali ni ta filozofija takšna, da utegne zbloditi vse pojme?

Tu se meša Avguštinova mistika z Wittigovo psevdoteologijo. Gotovo je avguštinško načelo »ama et fac, quod vis«, resnično, a nikar ne mislimo, da bomo kar tako preprosto prišli na višine, kjer se to načelo v dušah uresničuje! Na višine takšne božje ljubezni, ki vlada samo še ljubezen in kjer človek lahko vse dela, ker vse dela iz ljubezni in zato ničesar noče, v čemer se ne bi mogla izraziti božja ljubezen, na takšne višine božje ljubezni vodijo, kakor pravi sv. Bernard, »gradus«, stopnje, in te stopnje so, čim višje, tem strmje. Tu ne zadošča pasivno čustvovanje, ampak treba navadno trdega dela, raskave askeze, vaje težkega križa, da se človek oprosti telesne teže in dvigne k tašni božji ljubezni. Radi tega je nemogoče govoriti tu o novem etosu. To je krščanski etos, a v vsej čistosti ga more v sebi izraziti le malokdo, pravzaprav na zemlji nihče. Tudi ima res, kdor ljubi, v nekem zmislu zakon sam v sebi, to je zakon Sv. Duha, ki deluje v duši, a nikdar se človek ne more in ne sme popolnoma odmakniti v nujnemu vodstvu Cerkev. Cerkev je za vse in nje vodstvo je za vse. Kar se pa tiče etosa ljubezni, ki ga je tako očarljivo oznanjal Wittig, je itak ves krščanski etos v nasprotju z etosom judovstva, etos ljubezni in veselja. Toda nikdar ne brez vsega strahu. Smemo in moramo vedno in vedno naglašati veselje, da smo božji otroci, in otroško zaupanje v božjo ljubezen, a ne smemo tudi »se zamolčati tistega pavlinskega »cum timore et tremore«. Potem pa zopet nikar pozabiti, da je vsak zveličalni etos tudi etos križa. Etos evangelija, ki je večni etos, je etos ljubezni in križa: ljubezni, ker smo odrešeni, križa, ker mora vsak v sebi »dopolnjevati trpljenje Gospodovo«, da se udeleži sadov odrešenja in pa, ker mora nositi vsak žalostno dediščino greha, »zakon greha«, ki ga vleče navzdol in mu povzroča muke in težave, a tudi

strah pred neskončno svetim Bogom. Cerkev nam dan za dnevom predstavlja srečo drešenja, vendar moli z nami tudi »Miserere« in vzdihuje z nami: »Dies irae dies illa... Rex tremendae maiestatis, qui salvandos salvas gratis, salva me fons pietatis! To je l ščanski, to je zveličalni etos, drugega ni bilo in ga ne bo. Iz evangelija je povzel etos veselja tudi sv. Francisek. Kakor »Fioretti« tako lepo pravi, je sv. Francisek našel najčistejše veselje v ubožstvu, ponižanju in trpljenju.

Prav pa je, če »Križ na gori« mladini glasno oznanja ta etos proti brezverskemu etosu brezverske moderne dobe!

Se na platnice »Križa na gori« se moram ozreti. Ne vem, ali so tisti citati iz sv. Bernarda le pojasnilo, kako umeti v zadnjem zvezku trde besede o »trgovskem duhu«, ali so zavrtačna »gesta«. Umejno jih za pojasnilo! Žalil je nekatere očitek, da nagiblje današnje vernike k dobri delom samo pričakovanje plačila (23), ko vsi vemo, da brez nesebične božje ljubezni sploh ne moremo upati nebes in da nas sme nagibati in nas nagiblje le tudi pričakovanje plačila, ki pa je predvsem Bog sam. Žalil jih je in po pravici očitek, da je to »trgovski duh«, ki je zašel iz materializma naše dobe tudi v vero samo. To ni takšen trgovski duh, to je duh Jezusov, ki je učil: »veselite se in radujte, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih« (Mt 5, 12). Ni jim pa bil tudi ne po godi tisti »mi pa ne tako«: mi ne verujemo in ne izpolnjujemo zapovedi, ker pričakujemo plačila in se bojimo kazni, ampak zato, ker Boga »ljubimo, ljubimo, ljubimo« (23). To je namreč takšna stopnja božje ljubezni, ki je na zemlji le izjema. Cerkev je obsodila nauk pobožnega škofa Fenelona, ki je mislil in učil, da je mogoča že tu trajna takšna božja ljubezen, kjer človek vse dela samo iz ljubezni, brez vsakega ozira nase, brez upa in brez strahu (Denz. 10, 1327). Vsi moramo Boga ljubiti radi njega samega, a smemo ga tudi ljubiti, ker je nam dober, oboje, to je navadno stanje nas navadnih ljudi. To ni (grdo) samoljublje, to je le (upravičeno) sebeljube. Le časih se dvignejo svetniki k takšni božji ljubezni, da popolnoma pozabijo nase in svojo srečo v Bogu. Mi pa moremo le hrepeneti po idealu, a doseže ga na zemlji le redkokdo in redkokdaj.

Ali je sv. Bernard kaj drugega učil? Prav nič drugega. Res pa rabi za to, kar imenujemo mi »nepopolno ljubezen«, časih b-sedo: amor mercenarius (»Križ na gori« je zbral nekaj takšnih tekstov). A zakaj nas ta beseda žali? Zato, ker ji je Luther podvrgl grd pomen in ima tudi dandanes navadno ta pomen: trgovski duh v verskih rečeh nam pomeni nekaj grdega. Sv. Bernardu pa ne še tako. To je čisto jasno vidno iz tretjega teksta, ki ga navaja »Križ na gori«. Zakaj je tisti, ki je te tekste zbral, zamolčal, v kakšnem zmislu jih je rabil sv. Bernard? Sv. Bernard govori o »štirih vrstah ljudi, ki pridejo v nebesa«. Prvi nebesa ugrabijo (rapiunt): to so tisti, ki vse zapuste in gredo za Kristusom. Drugi nebesa iztržijo (mercantur): to so »trgovci«, ki se ravnaajo po Jezusovem nauku: »Pridobite si priateljstvo s krivičnim namenom, da vas, ko obnemorete, sprejmejo v večna bivališča« (Lk 16, 9). Ti so »na drugi stopnji blaženstva«. Tretji si nebesa ukradejo (furantur): to so tisti, ki delajo dobra dela skrivaj, da jih ljudje ne vidijo. Četrti so tisti, ki jih Bog s preskušnjami in bridkostmi v nebesa takorekoč prisili (compelluntur). Gotovo nobena sramota za nas, če bomo v tej družbi vsaj na »drugem mestu«!

Sv. Bernard je bil mistik in piše prelepo o božji ljubezni. Človek se mora dvigati k Bogu in božji ljubezni le po stopnjah: prva stopnja je sebeljube; druga stopnja ljubezen Boga radi sebe; tretja stopnja ljubezen Boga radi njega samega; četrta stopnja ljubezen sebe samo radi Boga. Ta četrta stopnja je stopnja najčistejše ljubezni, kjer človek ljubi samo Boga in brez vsakega ozira nase. Ta, je dejal nekdan sv. Bernard, se mi zdi na zemlji nemogoča, pozneje je pa dejal, da je delež nekaterih, časih in za hip (raro, interdum, rapitum; De dilig. Deum c. 10, nr. 27). Na tretji stopnji (ki pa ima zopet mnogo stopenj po moči in gorečnosti ljubezni) so drugi dobri kristjani, ki Boga ljubijo radi njega samega, a se ga tudi vesele v veri in krščanskem upanju. Ker je tu tudi ozir na »plačilo«, je tej čisti ljubezni prirečan še »amor mercenarius«, to je ljubezen, ki ljubi Boga, ker nam je dober.

To je nauk sv. Bernarda in to je splošni nauk Cerkev, izražen v katekizmu. Za Bernardov izraz pa rabi katekizem po Luthrovi heretiziji po pravici besedo »nepopolna ljubezen«, le teologi rabijo še stari izraz, a tenko ločijo: timor servilis in timor serviliter servilis, amor mercenarius in amor turpiter mercenarius.

To se mi je zdelo potrebno povedati ob »Križu na gori«. Zakaj, kakor je zapisal avtor pozdrava »Avete« (I, 82) »mladina je usoda, je življenje, ki rodi novo, je piš viharja, ki ruši«, a žal ne ruši vedno, kakor je avtor dostavil, »v imenu Najvišjega«. So namreč možni mladinski pokreti, ki so usoda, a ne za srečno bodočnost.

Žal bi mi bilo, če bi radi teh prijateljskih besed kak orel malodušno povežnil krila, srečen bi pa bil, če se bodo drugi nezdvojeni, a pripravljeni na borbo v življenju in z vedno jasnejšim pogledom dvigati »solncu nasproti«!

Križ na gori. Glasilo katoliškega slovenskega dijaštva. Letnik II 1925/1926. Št. 3-4. Vseština: Etos ljubezni — O duša, o telo! — Evarđ Kobek: Telo in duša — Tomaž Furlan: Rast v popolnost — Magajna Bogomir: Duše v telesno kul-

turo! — Bogumil M. Remec: Na gore — Franjo Čibej: O bistvu plesa — Peter Lippert S. J.: Gospod, Bog — Vital Vodusek: Molitev — Magajna Bogomir: Libela — France Vodnik: Iz moje mladosti — Jože Pogačnik: Marijin plašč — Izpoved. Križ na gori izhaja desetkrat na leto in stane za dijakle 80 Din, za vse druge 40 Din. Uredništvo in uprava: Akademski dom, Miklošičeva cesta 5. — Urednik: Anton Vodnik. — Izdajatelj (za Slovensko dijaško zvezo): Maks Miklavčič.

Naznanila

Društvo »Ekskurzijski fond akademskega kluba elektrotehnikov v Ljubljani« ima svoj ustanovni občni zbor v soboto dne 20. t. m. ob 15. uri v posvečovalnici mestnega magistrata, na kar vljudno opozarja — pripravljali odbor.

V Križankah ima danes zvečer ob pol 8. uri izvenccerkevni sestanek ondotna Moška Marijina družba Prosi se polnoštevilne udeležbe.

»Bajtare«, stavbna in kreditna zadruga uslužbencev drž. železnice, r. z. o. z., vabi na drugi redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 7. marca 1926 ob 8. uri 30 m. dopoldne v steklenem salonu kolodvorske restavracije v Ljubljani, glavni kolodvor. Dnevni red: 1. Poročilo načelnikstva. 2. Poročilo nadzornikstva. 3. Odobritev letnega računa. 4. Volitev načelnikstva in nadzornikstva. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti. Zadruga knjižico služi za legitimacijo. — Načelnikstvo.

Upropaščanje Slovenije.

(Govor poslanca dr. A. Gosarja v nar. skupščini 4. februarja 1926.)

GOSPODARSKÉ RAZMERE V SLOVENIJI.

Gospodje poslanci. Glavni tema današnje razprave je vprašanje davčne preobremenitve naše Slovenije. Če hočemo na to vprašanje dobiti pravi odgovor, si moramo pred vsem drugim predložiti položaj, v katerem se nahaja naša slovenska dežela v ekonomskem pogledu. Predložiti pa si moramo tudi njeno socialno strukturo. Samo če to dvoje oboje pregledamo, si moremo ustvariti v tem pogledu utemeljeno sodbo. Danes dopoldne je že bilo poudarjeno, da iz same višine, davka, torej iz tega, koliko plačajo posamezne pokrajine v primeri z drugimi pokrajinami in iz tega, koliko plačajo posamezne osebe v posameznih pokrajinah, še ni mogoče sklepati, ali je ta ali ona pokrajina preveč obremenjena z davki. Zato je treba upoštevati še druge momente. To je popolnoma pravilno. Takoj v začetku svojega govora naglašam zaradi tega, da je Slovenija dežela takozvanega malega človeka. Pri nas imamo razmerom zelo malo večjih posestnikov in ravno tako silno malo večjih industrijalec. Imamo sicer par razvitejših industrij, ki so pa po večini še v tujih rokah. Toda gros našega ljudstva tvori mali kmet, mali obrtnik in pa delavstvo. V tej zvezi dobijo številke, ki smo jih danes že slišali, in ki nam kažejo, koliko davka odpade pri nas na posamezne osebe, takoj nekoliko drug značaj. Zaradi popolnosti ponovim, da pride pri nas vseh neposrednih davkov na osebo okrog 170 Din, dočim pride istovrstnih davkov v Srbiji na osebo le 62 Din.

Ali je tedaj naša Slovenija davčno preobremenjena ali ne? Da si odgovorimo na to, bi pravzaprav morali primerjati to, kar plačujemo, s tem, kar nam daje država. Na ta način bi prišli do zanesljivega zaključka, ali so naše pritožbe upravičene ali ne. Toda tako razmotrivanje bi imelo le teoretičen značaj, ki so pa v danih razmerah popolnoma nepotrebno in odveč. To pa radi tega, ker imamo pri nas dovolj znakov, ki čisto neposredno brez vsakega teoretičnega razmotrivanja jasno kažejo, da smo zašli na davčnem polju v neko skrajnost, kjer se nam že majoje tla pod nogami in kjer nam grozi gospodarska propast.

Če pregledamo gospodarske razmere v Sloveniji dobimo to-le sliko: Prva leta po vojni se je industrija pri nas precej razvila. Izgledalo je, da smo nastopili res dobo industrializacije in da smo storili korak k možnosti, da bo vse naše prebivalstvo dobilo potrebne kruh na domačih tleh. Priznati moramo, da je bilo med industrijo in trgovino, ki se je takrat razvila, marsikaj nesolidnega, kar je precej dišalo po vojnem dobičkarstvu in spekulaciji. Toda kar je bilo nanovo nastalih trgovskih in industrijskih podjetij te vrste, so takoj prva leta odpadla. L. 1921/22 smo imeli pri nas že silno malo podjetij, ki so nastala v neposredni povojni dobi in ki niso nastala iz prave resnične potrebe, ter niso slonela na gospodarski sposobnosti njenih lastnikov oziroma voditeljev. Tako lahko rečemo, da je bilo od te dobe naprej gibanje trgovine in industrije precej značilno za stanje pridobitne ozioroma kakor pravite tukaj privredne moči.

Konkursi v Sloveniji.

Sedaj pogledimo, kaj se v tem pogledu kaže pri nas. Tukaj imam seznam konkurzov v Sloveniji (klici na levi: čujmo, čujmo), ki so od l. 1919. dalje. Slika je sledeča: Pri neprotoliranih — malih firmah sta bila v letu 1919. dva konkurza in dve poravnavi. Torej vsega skupaj 4 slučaji. l. 1921. 1 in l. 1922 zopet 4, primeri. l. 1923. pa je skočilo število konkurzov in poravnav na 23. Leta 1924. je bilo 70 konkurzov in poravnav, l. 1925. pa je bilo v Sloveniji pri neprotoliranih firmah 81 konkurzov in prisilnih poravnav. (Klici na levi: čujmo, čujmo.)

Protokolirane firme pa kažejo sledeče številke. (Franjo Smodej: ki progresivno naraščajo.) l. 1920. je bil en konkurz, l. 1921. 4, l. 1922. tudi 4, v letu 1922. je bilo že 28 konkurzov in prisilnih poravnav, l. 1924. pa 56 in l. 1925. 51. Tako je torej skupno število konkurzov in poravnav l. 1925. znašalo 132. Te številke dovolj jasno kažejo, kakšen je gospodarski položaj v Sloveniji.

Rubežni.

So pa še druga dejstva, ki ravno tako kažejo nestljivo žalostno stanje gospodarskih razmer v Sloveniji. Tu navajam iz našega posebnega mišljenja k proračunu za leto 1925/26 sledeče števila. Za l. 1925. še nimam številčnih podatkov, sodniški prodaj 13.461. l. 1924. ko gospodarska kriza še ni bila na vrhuncu, je pa znašalo število rubežen oziroma prodaj 48.264. Skok od 13.000 na 48.000 je pač jasn dokaz, kako gospodarsko propadamo. Za l. 1925. e nimam številčnih podatkov, prepričan sem pa da bo po podatkih, ki sem jih mogel dobiti samo število rubežen zaradi neplačane davka zelo visoko, ki bi moralo biti preveč liko za rodno gospodarske razmere.

Brezposelnost.

Tretje dejstvo, ki nam ravno tako živo kaže gospodarsko stanje pri nas, je vedno bolj naraščajoča brezposelnost. O tem se je v skupščini že govorilo. Jaz hočem samo na kratko omeniti, da se je pri nas celo lansk leto gibalo število brezposelnih med 20.000 in 30.000 in celo 35.000. To je za naše razmere tudi visoka številka in obenem jako zgovoren znak za gospodarsko nezadovoljanje pri nas.

Vzroki.

Korupcija in poizkus demontiranja naše industrije. Če vprašamo po vzrokih tega gospodarskega stanja, bo čisto gotovo prišel t ali oni in bo rekel, da je vsega tega kriva splošna gospodarska kriza, v kateri se nahaja cela naša država. Ne bom

trdil, da so splošne gospodarske razmere v naši državi take, da bi število rubežev, prisilnih poravnav in konkurzov v Sloveniji ne bilo znatno in da bi število brezposelnih pri nas kar popolnoma izginilo, ako bi davni vijak nekoliko olajšali. Ne grem tako daleč. Zlasti tudi priznavam, da so poleg splošne krize krivi opisane stanja še drugi posebni vzroki, ki so menda možni samo pri nas. V mislih imam tu zlasti naravnost kričeče zapostavljanje naših podjetij pri javnih licitacijah. Zopet in zopet se dogaja, da so naša podjetja pri licitaciji javnih del najcenejša in da stavi najugodnejše ponudbe, toda dela ne dobe nikdar. Dela se oddajajo drugim, mnogokrat inozemskim tvežem, ki stavi najugodnejše pogoje. (Franjo Smodej: To so javne korupcije in ne javne licitacije.)

Pršli smo že tako daleč — to je bilo v zadnjem času v listih — in kolikor sem informiran so te vesti točne — da je mesto Belgrad uvedlo nekako tarifarino oz. carino na uvoz lesnih industrijskih izdelkov kakor oken, vrat itd. To pa zato, ker je slučajno neko slovensko podjetje stavilo v par primerih najugodnejšo ponudbo in je tudi nekaj del dobilo. Pršli smo torej tako daleč, da se belgrajska mestna uprava smatra kot država zase, ter vodi svojo carinsko politiko napram ostalim delom naše države. (Franjo Smodej ironično: To je narodno edinstvo.)

Tretja stvar, ki jo moram omeniti, so tiste nesrečne grožnje za demontiranje naše industrije zlasti tiste, ki bi prišla v poštev za slučaj vojne da bi jo prisilili, da prenese svoj sedež v druge kraje naše države.

Glavni vzroki: naša davna politika in praksa.

Vse to so gotovo vzroki, ki so krivi slabih gospodarskih razmer pri nas. Toda kljub vsemu temu si upam trditi in mislim, da ne neopravičeno, da zadene, če ne glavni pa vsaj jako znaten delež krivde na našem gospodarskem stanju, ki sem ga prej našel, ravno našo davno politiko in našo davno prakso. Zakaj, gospodje, čisto jasno je: kadar smo tako daleč, da ljudje vračajo zaradi pretiranih davkov obrtno liste in koncesije, da se pustijo za davke rubeži, da zaradi davkov prodajajo stroje, hiše, in posestva, kadar smo torej tako daleč, potem ne more biti nobenega dvoma, da je davni vijak preveč navit. Vse to pa se pri nas resnično dogaja, dogaja se ne morda le v redkih izjemnih primerih, ampak v velikem številu. Tudi če Slovenija v resnici ne bi bila davno bolj obremenjena nego so drugi deli naše države, bi vendar bila dolžnost pametne finančne politike, skrbeti za to, da se davni vijak olajša, da more dežela gospodarsko uspevati in se okrepiti, da bo ostala v bodočnosti dober vir za davno moč države.

Kakor država daje, ali bi vsaj morala dajati ob nesrečnih podpora, da si ljudje gospodarsko opomorejo, da ne propade še tisto, kar je ostalo, prav tako bi bila nujna dolžnost našega finančnega ministra, da bi v tem slučaju, ko se pri nas dogajajo take stvari, davni vijak olajšal, da bi omogočil napredek in razvoj našega narodnega gospodarstva. (Dr. Hodžar: Še od tega, kar odnese voda, je treba plačati davek.)

Pretirani hišnoračunski davek.

Naj omenim le en primer. Pri nas smo v zadnjih dobrih poskusih olajšati stanovanjsko krizo. Ne bom rekel, da smo jo hoteli odpraviti, ker tega ne bi mogli storiti preko noči. Toda nekaj se je v tem oziru le storilo. Danes stanovanjsko vprašanje pri nas ni rešeno. Nasprotno vidimo, da postaja v mnogih ozirih vse bolj akutno. Kaj je glavni vzrok, da se to pereče vprašanje cele države, ne samo Slovenije, ne more rešiti. Pri nas v Sloveniji je brez dvoma eden važnih vzrokov naš pretiran davek na hišno najemnino. Davek na hišno najemnino, če pristojemo še razne avtonomne doklade, je tako visok, da presega ponekod celo najemnino. Jasno je, da v takih razmerah ne bo nihče zidal. Če bi država tukaj le malo popustila, bo izgubila le razmeroma majhne vsote, omogočila bi pa gradnjo novih stanovanj in bi dosegla na en mah več uspehov. Stanovanjsko vprašanje bi bilo, če že ne rešeno, vsaj ublaženo in s tem bi bila država oproščena bremen, ki bodo prišla prej ali slej za nova stanovanja, za katera bo morala žrtvovati velike svote. V načrtu proračuna n. pr. je bilo za zgradbo stanovanj železničarjem baje že določenih 10 milijonov dinarjev. V sedanjem predlogu proračuna, ki se je pripravil v znamenju varčevanja, je ta postavka seveda črtana. Prepričan sem pa, da mora prej ali slej priti do tega, da bo morala država šteti težke milijone, da odpomore nujni bedi.

Če bi naš finančni minister vsaj deloma uvaževal naše pritožbe, ter bi bil olajšal to breme in morda še raztegnil davno prostost za nove hiše na nekoliko daljšo dobo, bi bilo to stanovanjsko vprašanje pri nas rešeno brez intervencij in držav. subvencije. Toda to je le ena stran. Danes naša

gradbena industrija stoji. Posledica tega je, da bo Melus pri vsaj večnosti svojega davnega vijaka dobil od te industrije le malo davka, drugo leto bo pa, ker ne bo dela, še slabše. Tretjič pa bi se s tem še toliko in toliko ljudi, ki so danes brez posla in zahtevajo od države podporo, zapostilo in bi poleg tega plačevali še davek na delo. Na tem priprostem vzgledu vidimo, ne le kako se ublija posamezne panoge naše industrije, marveč tudi da škoduje fiskus sam sebi več, kot pa dobi a pretiranim navijanjem davkov.

Kako krivično je odmerjena osebna dohodnina.

Če se vprašamo, odkod sedanja davna preobremenitev Slovenije, tedaj vidimo tukaj dva vzroka. Eden je naša davna zakonodaja, drugi pa naša davna praksa. Gospod minister Uzunović je kot zastopnik finančnega ministra danes dopoldne izjavil, da je doberšem del teh davčnih pretiranosti, ki jih vsaj do neke mere dopuščajo, podedovan, ker smo prinesli taka bremena iz svoje prejšnje države. (Josip Skoberne: Podedovani greh.) Da, podedovani greh. Mislim pa, da ta stvar povsem ni taka. Če vzamemo davke, ki nas najbolj tarejo, potem moramo v prvi vrsti omeniti osebno dohodnino. Osebna dohodnina je bila v Avstriji mišljena kot nekak korektiv k ostalim davkom. Zato je bila tudi jako previdno preračunana. Procenti, po katerih se je osebna dohodnina odmerjala, so bili previdno postavljeni in je bilo poskrbljeno tudi za tiste slučaje, kjer bi striktno izvajanje zakona vodilo to do kakih pretiranih ostrosti. Za te primere so bile dopuščene uprav dalekosežne izjeme. Če vzamemo osebno dohodnino, kakor je bila določena prvotno po avstrijskem zakonu iz l. 1896, vidimo tele postavke. Eksistenčni minimum je znašal 1200 kron in davek pri tem 0.6%. Pri približno 2000 kronah je znašal ta davek 1%, pri 6000 kronah 2%, pri 20.000 kronah 3 odst., pri 60.000 K 3.5 odst. in pri 96.000 kronah 4%. Od tu naprej je davčni procent raste tako, da ni nikdar dosegel 5%.

Pozneje se je takozvani eksistenčni minimum zvišal na 1600 zlatih, povdarjam zlatih kron, to znači, da je eksistenčni minimum znašal po današnjem kurzu skoro 20.000 Din. Od l. 1916 naprej se je določilo za dohodke nad 3000 kron poseben takozvani vojni pribitek, ki je znašal 15 do 25% davka. Pri dohodkih do 3000 zlatih kron je pa ostal davek nespremenjen.

To stanje smo imeli, ko smo prišli v novo državo. Zaradi popolnosti moram omeniti, koliko efektivno je znašal ta davek. Po stanju, kakor smo dohodnino prenesli v novo državo, je prišlo na dohodke od 10.000 kron 292 kron davka, ali 2.9%, pri 20.000 kronah 3%, pri 40.000 kronah je znašal davni procent 5.9 kron, to je 590 dinarjev. Pri 100.000 kronah je znašal ta davek 8.7%, pri 1 milijonu pa 14.3%. Šele l. 1923, torej ni to naš podedovani greh, se je uvedel na osebno dohodnino nov 30 pribitek. S tem se je davek zvišal pri 40.000 kronah na 10.000 Din na celih 7.7%, torej na 770 Din, pri 15.000 Din na 9% ali na 1350 Din, pri 25.000 Din pa od 8% na 11.3%, ali na 2825 Din. K temu pa pride še invalidski davek in komorska doklada. Kakor znano, se je invalidski davek v dvanaestlinah za april—junij lanskega

leta še podvojil, komorska doklada pa se je zvišala na enkratno višino invalidekega davka. Tako se torej ne more reči, da smo prinesli ta davek s seboj, marveč smo šele tukaj dobili nova bremena, ki nas najbolj težijo. (Franjo Smodej: Tukaj smo dobili po plehkih!)

Toda gospodje to samo na sebi še ni tako važno. Glavno je to, da je eksistenčni minimum, ki je prvotno znašal 1200 zlatih kron in je bil potem zvišan na 1600 zlatih kron. Ko je nastopila devalvacija se je eksistenčni minimum pri nas sicer ponovno zvišal, toda vsega skupaj samo do 5000 Din, ali 20.000 kron. Omenjam še, da ta eksistenčni minimum ni davka prost. Če ima kdo samo 5000 Din, ali še manj dohodkov, potem je ta eksistenčni minimum res davka prost, če pa ima kdo 5001 dinar dohodkov, potem se obdavči cela ta svota torej vseh 5001 Din. To je eno. Drugo pa je, da bi se davna lestvica morala istočasno z zvišanjem davnega minimuma pomakniti navzgor tako, da bi se začela pri 5000 Din. Samo tako bo doseženo zvišanje eksistenčnega minimuma pomenilo izvestno davno olajšavo. Toda niti to se ni zgodilo. In prav tu notri tiči glavni vzrok, zakaj je osebna dohodnina, ki je služila prej kot korektiv drugih davkov, postala glavni in najtežji naš davek ter se danes proti nji najbolj pritožujemo.

Omenil sem že, da je znašala osebna dohodnina pri 20.000 kronah dohodkov 3%. Pred vojno je 20.000 kron pomenjalo dohodek, kakršnega je imel silno redkokdo. (Franc Kremljari: Niti ministri ne!) Da, niti ministri niso imeli teh dohodkov. Ta dohodek je bil obremenjen s 3%. Pozneje smo pa dobili na te procente nove pribitke. Najprej vojni prebitek v Avstriji, potem še 30% ni pribitek. In ta tako povišani davni procent velja še danes pri dohodku 20.000 kron ali 5000 dinarjev, čeprav s tem noben berač ne more živeti. Tu tiči gorostasna socialna krivica tega davka. Če danes pravimo, da imamo eksistenčni minimum, ki je izvzet od osebne dohodnine, je to samo fraza, kajti 5000 Din je dohodek, ki ga ima pri nas vsak človek, ker drugače ne more živeti. Opozoriti moram še na to, da se pri dohodnini ne računajo samo denarni dohodki, nego tudi naravni dohodki, kakor n. pr. hrana, stanovanje. Računa se, kakor pravi gospod delegat dr. Savnik tudi krompir in fižol, ki ga kmet pridelava, da ga sam pojé. Tudi ta naravni dohodek se obdavči. Če bi šlo samo za denarne dohodke, potem bi stvar na vse zadnje še ne bila tako huda. Toda če se računa vse, kar človek dobi za svojo porabo (Franc Kremljari: Za svoje življenjske potrebe!), kar dobi za svoje življenjske potrebe, potem je jasno, da pomenja ona določba, s katero se eksistenčni minimum zviša od 3000 na 5000 danes samo pesek v očeh ljudem, praktično pa prav nič ne zaleže. Če bi se g. minister hotel pobrigati ter bi poizvedel koliko osebnodohodniških obvezancev je bilo v Sloveniji pred vojno in koliko jih je danes, bi prišel do jako zanimivih števk. Saj je danes pri nas že skoro vsak gospodar obvezan osebni dohodnini. Nekdaj pa so bili med kmeti le redki, ki so plačevali ta davek.

(Dalje.)

Gospodarstvo

Položaj.

Ljubljana, 16. februarja 1926.

Ko smo vstopili v leto 1926, je bilo razpoloženje v gospodarskih krogih kolikortoliko optimistično. Računali so na ugoden uspeh pogajanj v Ameriki. Nadalje se je javno mnenje vedno bolj ostreje obračalo proti politiki dviganja dinarja in splošno se je računalo, da bo morala ta politika nehati.

Toda prvi mesec leta 1926 ni prinesel dokazov za izboljšanje konjunktura in tudi izgledi za to niso sijajni.

Proračun za 1926—1927 nam ne obeta nikakih olajšav; nasprotno je računati, kar smo že večkrat na tem mestu naglasili, s še večjim pritiskom davnega vijaka, ker se pridobitne možnosti niso izboljšale. Poleg tega še cela vrsta pojav v našem gospodarskem življenju ne daje upati na boljše čase.

Bilance za leto 1925. bodo nudile žalostno sliko. Dočim so denarni zavodi odrezali dobro (slabše pa kakor v letu 1924), je industrija preživljala v letu 1925 slabe čase. Naj opozo-

rimo samo na rezultate Kranjske industrijske družbe, o katerih poročamo na drugem mestu. Produkcija martanskega jekla je v letu 1924—1925 znašala samo 33.5% predvojne produkcije, medtem ko je še v letu 1923—1924 znašala 42% predvojne množine.

Tudi druga podjetja ne bodo mogla izkazati za leto 1925. dosti večjih dobičkov kakor za leto 1924; pri večini bodo manjši.

Drug nerazveseljav pojav je naraščanje brezposelnosti v velikem obsegu. Trboveljska premogokopna družba je začela z veliko redukcijo delavstva. V nekaterih večjih rudnikih je odpuščenih na stotine delavstva. Rudnik in železarna Štore je istotako odpustila okoli 200 delavcev. To naraščanje brezposelnosti povzroča v sedanjih situaciji naravno še večjo poostrelost krize, ker zaradi brezposelosti odpade velik del kupne moči.

Na denarnem trgu vlada že dalj časa napetost in prilike se zlasti za jemalce kreditov nikakor ne izboljšujejo.

Ustanavljanje novih industrij je v Sloveniji popolnoma prenehalo. Zadnja statistika

zbornice za trgovino, obrt in industrijo o gibanju obrtništva in industrije v zadnjem četrtletju kaže, da je bilo ustanovljeno v tej dobi 1 samo industrijsko podjetje, odjavljena pa so bila tri podjetja. Zaradi sistematične gospodarske politike, ki je naperjena proti interesom Slovenije, so naravno pridobitne možnosti pri nas vedno slabše.

* * *

Kranjska industrijska družba. V poslovnem letu 1924—1925 je družba producirala 25.741 ton martinskega jekla napram 32.159 tonam v l. 1923—1924 in 76.834 ton v letu 1913—1914. Zaradi težkoč, ki jih je povzročila carinska politika, je poslovni rezultat neugoden. Oddaja železnih izdelkov na trg je bila izredno počasna, tako da je bila družba primorana proizvajati nekaj časa največ na zalogo. Tudi tvornica na Bistrici v Rožu je bila slabo zaposlena in njeno obratovanje od časa do časa radi nezadostne možnosti eksporta omejeno na nekaj dni v tednu. Tvornica elektrod na Dobravi je bila sicer celo leto v polni meri zaposlena, toda cene elektrod so stalno nazadovale. Bilanca 1924—1925 je zaključena v znesku 79.020.92 Din. Če se vpošteva prenos iz prejšnjega leta v višini 135.069.02 Din, nastane prebitek 56.048.10 dinarjev, ki se je prenesel na novi račun. — Družba izkazuje v računu dobička in izgube pasivnih obresti 6.151.312.55 Din (bilanca 1923—1924 3.735.853 Din), kar je spričo nizkega kapitala, ki znaša le 4.500.000 Din ogromna svota, katero je ravno povzročil ta nizki kapital, ker je bila družba primorana posluživati se stalno visokih kreditov.

Zveza obrtnih združenj. Zveza obrtnih združenj ima občni zbor dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani Gremija trgovcev. Na dnevnem redu poleg običajnih točk tudi: predlog glede ustanovitve »Samopomoči za obrtnike«; poročilo o ustanovitvi državne obrtne banke; poročilo o zakonu o pobijanju draginje; obrtno sodišče; vajeniške in pomočniške preizkušnje. Računski zaključek za leto 1925 izkazuje aktiva v znesku 23.033.01 Din in premoženje 16.443.01 Din. Proračun za leto 1926 znaša 55.500 Din.

Falzificirana bilanca. Pod tem naslovom smo objavili, da toži davčno ravateljstvo v Belgradu družbo Standard Oil Company of Jugoslavija zaradi falzificirane bilance (izkazali so izgubo, imeli pa dobiček). Sedaj nam pa piše družba, da je neresnična prijava predana po nekaterih odpuščenih uradnikih, od katerih je eden zapustil službo, ko je poneveril gotov znesek denarja. Nadalje nam piše družba, da je merodajni oblasti izročila svoje knjige in dokumente, iz katerih je razvidno, da je prijava neresnična ter da družba niti ni prikrajšana države pri davkih niti ni imela takega namena.

Letošnje licencovanje bikov se vrši po vseh okrajih mariborske oblasti od 10. februarja do 1. aprila. Ker je licencovanje bikov, najvažnejši oblastveni posel na polju povzdiže živinoreje, je treba zainteresirati zanj tudi široo javnost. Namen licencovanja je sledeči: Iz celotnega števila bikov se odberejo oni, ki po zunanosti in po poreklu povsem odgovarjajo namenu zboljšanja govedoreje. Samo lastniki teh bikov dobijo dopustnico in s tem dovoljenje, da jih smejo uporabljati proti primerni odškodnini za splošne plemenske svrhe. Pripuščanje nelicencovanih bikov je prepovedano in se kaznuje z denarno globo 10—250 dinarjev. Zato je potrebno, da prične vsakdo svoježa nad 1 leto starega bika v pregled in morebitno licencovanje. Da se olajša onim poštenim kmetovalcem, ki imajo dobre plemenske bike, za občo blagostanje prevzeto breme, so določene denarne nagrade iz držav-

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoški spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Kar zadeva njegove dogodljaje v času, ko ni bil pri tovariših, jim je povedal, potem ko so vsi posedli v Udipi okrog njega, samo to-le:

Po Kara-Tetejevem umoru je Paganel porabil zmedo, ki je nastala med divjaki, prav tako kakor Robert in jo jadrno mahnil iz paha. Toda Paganel ni bil tako srečen kakor mladi Grant, zakaj zaletel se je naravnost v drugo maorsko taborišče. Tam je bil za glavarja lepo rasel divjak pametnega obraza, po vsem sodeč najboljši vojščak svojega rodu. Ta glavar je izvrstno govoril angleški. Pozdravil je Paganela kakor dobrodošlega gosta in podrgnil svoj nos ob učenjakov nos.

Paganel se je izpraševal, ali je vjetnik ali ne. Ko pa je videl, da se ne more nikamor geniti, ne da bi ga spremljal ljubeznivi glavar, je kmalu vedel, pri čem da je.

Ta glavar, ki so mu rekali »Hi-hi«, to se pravi »solčni žarek«, nikakor ni bil slab človek. Zemlje-piščeva očala in njegov daljnogled sta očividno visoko povzdignila lastnika v divjakovih očeh, zato ga je navezal nase ne samo z dobrotami in z vezmi prijateljstva, ampak tudi z zanesljivimi formijevimi vezmi, posebno ponoči.

To prijateljsko razmerje je trajalo tri dolge dni. Ali so v tem času ravnali s Paganelom slabo? »Da in ne«, je bil zemljepiščev odgovor, ki ni hotel povedati glede tega niti besedice več. Skratka, bil je vjetnik kakor prijatelj, samo da ga ni čakala neposredna nevarnost za življenje kakor nje. Zavidanja vreden pa ni bil niti gospod Jakob.

Na srečo se mu je neke noči posrečilo, da je

pregrizel vrvi in ušel. Od daleč je bil opazoval glavarjev pogreb, vedel je, da so ga pokopali na vrhu Maunganama in da je gora s tem zadobila tabu. Tja se je torej nameraval zateči, ker še ni hotel zapustiti dežele, kjer so bili vjeti ljubi prijatelji. Nevarno podjetje mu je uspelo. V zadnji noči je prišel v Kara-Tetejevo grobnico, kjer je čakal, da nebo reši prijatelje, in se krepčal.

Taka je bila Paganelova povest. Ali je nalašč izpustil kako podrobnost iz bivanja med divjaki? Več kakor enkrat je prišel v tako zadrego, da je bilo to res verjetno. Najsi bo temu kakorkoli, prijatelji so mu prisrčno čestitali. Sedaj, ko jim je bila znana preteklost, so jeli misliti na sedanost.

Položaj je bil še vedno silno resen. Če si divjaki niso upali naskočiti Maunganama, so pa z gotovostjo računali, da jim žega in glad priženeta ubežnike v roke. Bilo je torej samo vprašanje časa, in divjaki znajo biti potrpežljivi.

Glenarvan si ni delal varljivih upov, vedel je prav dobro, kako obupen je položaj. Sklenil je, da bo prežal na ugodno priliko, če se mu ponudi.

Najprej si je hotel Glenarvan skrbno ogledati ves Maunganam, svojo trdnjavo, ki je ni imel namena braniti, ampak čimbolj neopaženo zapustiti. Obhodil je torej z majorjem, Paganelom, Robertom in Johnom Manglesom ves hrib. Opazovali so smer različnih stezic in njihovo strmino. Miljo dolgi greben, ki je vezal Maunganamu z vahitskim gorstvom, se je nekaj časa spuščal proti ravnini. Ta ozki greben, ki se je muhasto vil semtertje, je bila edina pot, po kateri bi mogli uteči. Če bi prišli ubežniki v okrilju temne noči srečno čezenj, bi se jim mogoče posrečilo, da uidejo v globoke vahitske doline in zmešajo maorskim vojščakom sled. Toda na tej poti je bilo nebroj nevarnosti. V spodnjem delu je bil greben tako nizek, da so ga že mogle doseči krogle iz pušk. Če se divjaki postavijo na obeh straneh na vnožju brega,

bi lahko držali greben v križnem ognju. Nihče bi ne mogel odnesti zdrave kože.

Ko je Glenarvan zaval s tovariši proti nevarnemu mestu, ga je pozdravila toča krogel, ki ga pa še niso mogle doseči. Samo veter jim je prinesel par nabojev papirja do njih. Papir je bil tiskan. Radovedni Paganel je pobral tak kosček in ga s težavo prečital.

»Oho, prijatelji, je dejal, ali veste, s čim bašejo ti nebodijih treba svoje puške?

— S čim?

— Z listi, ki so jih izrgali iz svetega pisma. Če znajo pobožne psalme tako-le rabiti, potem obžalujem uboge misijonarje. Težko bo ustanavljati maorske knjižnice.

— Katero mesto iz svetega pisma pa so izstrelili na nas? je vprašal Glenarvan.

— Besedo vsemogočnega Boga, je odgovoril John Mangles, ki je baš prebiral od dima začrneli listič. Ta beseda pravi, naj zaupamo Vanj, je pristavil kapitan v svoji neomajni škotski veri.

— Čitaj, John!

In John je prečital besede, zapisane na lističu, ki mu je smodnik prizanesel:

»Psalm 90. — »Ker si zaupal vame, te bom rešil.«

— Prijatelji, je dejal Glenarvan, ne pozabimo povedati teh tolažilnih besedi našima vrlima, dragima tovariščama. Kako jima bo to dobro delo!

Glenarvan in prijatelji so splezali nazaj po strmi stožcevi stezici in se napotili proti grobu, ki so si ga hoteli ogledati.

Spotoma se jim je zdelo kaj čudno, ko so od časa do časa začutili, da se tla pod nogami tresejo. To ni bil navaden potres, to je bilo tresenje, ki je opazamo na stenah kolla, v katerem vre voda. Brez dvoma je bilo pod zemeljsko skorjo nakopičenih sila par, ki so se porajale vsled delovanja podzemeljskega ognja.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Krizev pot. Roman. 5. zv. Knez Serebrjani, roman. 6. zv. Zadržna na gredi, povest. 7. zv. Otoki postrček, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

nih sredstev po 500 in 400 Din in številne manjše nagrade iz okrajnih blagajn. Za nagrade biko dobijo posestniki potnino iz okrajnih sredstev. Kot častno priznanje za vzgojvalce na najlepših bikov so določene diplome ministrstva za kmetijstvo in pohvalnice velikega župana. Ob priliki licencovanja se vrši povsod tudi kratko strokovno predavanje o smernicah za povzdigo živinoreje. Za to prireditel naj se zanimajo tudi oni gospodarji, ki sami nimajo bikov. Največje važnosti je licencovanje bikov tudi za vsa občinska predstojništva. Med glavne naloge občin spada tudi skrb za zadostno število licencovanih bikov. Štajerski goved-rejski zakon z dne 17. aprila 1896. določa v tem oziru sledeče: »Ako v občini ne zadostuje število spuščnih bikov, katere imajo zasebniki v splošno uporabo, je dolžna ista da skrbi za nabavo in vzdrževanje še potrebnih bikov.« S tem imajo občine izdatke, h katerim pridejo še stroški za naknadno licencovanje takih občinskih bikov. Zato naj pridobi vsaka občina čimveč zasebnikov za držanje bikov, katerih je treba na vsakih 80—100 krav najmanj po enega. Licencovanja se vršijo po podrobnem sporedu, katerega sestavi okrajni odbor, odnosno okrajni glavar. Ta spored se objavi po vseh občinah.

— Ing. B. W.

Borza

Dne 16. februarja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.515—13.555 (13.532—13.572)
Italija 228.83—230.03 (229.03—230.23), Newyork
56.657—56.957 (56.72—57.02), Pariz 205.44—207.44,
Praga 168.10—169.10 (168.22—169.22), Dunaj 7.982
—8.022 (7.93—8.03), Curib 10.940—10.980 (10.945
—10.9857).

Curib. Belgrad 9.125 (9.125), Italija 20.94
(20.95), London 25.255 (25.25), Newyork 519.10
(519.125), Pariz 18.87 (19.09), Praga 15.37 (15.37),
Dunaj 73.05 (73.05).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.475, Kodanj 184,
London 34.505, Milan 28.58, Newyork 707.15, Pa-
riz 25.75, Varša 96.35. Valute: dolarji 709.25—
713.25, angleški funt 34.55, lira 28.50—28.70 di-
nar 12.44—12.50, češkoslov. krona 20.90—21.085.
Praga. Devize: Lira 136.35, Zagreb 59.49, Pa-
riz 122.925, London 164, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 76—78, vojna
odškodnina 276.280, zastavni listi 20—22, kom. za-
dolžnice 20—22, Celjska 200—204, Ljublj. kreditna
200 den., Merkantilna 100—102, zaklj. 102, Prašte-
diona 966—972, Slavenska 49 den., Kred. zavod
175—185, Strojne 125 bl., Vevče 110 den., Stavbna
90—100, Sečir 115—120, zaklj. 115.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77—78, agrari 44.50
—45, vojna odškodnina 275—276, Herv. esk. 121—
122, Kred. 180—182, Hipobanka 66.50—67.50, Ju-
gobanka 105.50—106, Praštediona 965—970, Ljub-
ljanska kreditna 200 den., Slavenska 49—50, Eks-
ploatacija 81—83, Sečerana 410 den., Nihag 35 bl.,
Gutmann 300—310, Slavex 150—160, Slavonija
42.50—44.50, Trbovlje 380 bl., Vevče 110 den.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 737.500, Živno
808.000, Alpine 262.000, Greinitz 126.000, Kranj-
ska industrijska 340.000, Trbovlje 481.000, Hrv.
esk. 145.000, Leykam 158.000, Hipobanka 82.000,
Mundus 955.000, Slavonija 54.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Bukovi pragovi 260, 16×23
×16, fco Jesenice 38 den., smrekovi hloj od 20
cm naprej, od 4 m dolž. in 1.20 m dolž., fco nakl.
post. 190 den. — Premog: Premog kosovec (ca
3500 kalorij), fco vag. Novo mesto, za 1 tono 170
bl., v kockah 100 mm, Novo mesto 150 bl., oreho-
vec 50 mm, 140 bl., zdrob 130 bl., rovin 120 bl.,
premog kosovec (7000 kalorij), fco vag. 500 bl.,
kockovec 450 bl., orehovec 400 bl., zdrob 350 bl.,
premog kal. 3856—5136, fco vag. Ormož: kosovec
nad 60 mm 260 bl., kockovec, 35—60 mm 210 bl.,
zdrob, 10—20 mm 190 bl. — Žito in poljski
pridelki: Pšenica bačka, fco naklad. post. 295
bl., pšenica sremska, fco vag. naklad. post. 290 bl.,
koruza času prim. suha, fco vag. Postojna tranz.
5 vag. 155—155, zaklj. 155, koruza času primerno
suha, fco slav. post. 123 bl., koruza času prim. su-
ha, fco ban. post. 118 bl., koruza inzulanka, času
prim. suha, fco vag. medjim. post. 165 bl., koruza
umetno sušena fco vag. bačka post. 142 bl., koruza
umetno sušena, fco Postojna tranz. 182 bl., ječmen
62 kg. fco vag. bačka post. 155 bl., ječmen spoml.
pivovarn., 66—67 kg. par. Ljubljana 260 bl., oves
rešetani, fco slav. post. 190 bl., ajda domača, fco
vag. prekm. post. 260 bl., rž domača, fco vagon
prekm. post. 210 bl., rž. 71—72 kg. par. Ljubljana
220 bl., proso rumeno, fco vag. prekm. post. 210
bl., proso rumeno medjim., fco Ljubljana 220 bl.,
otrobi drobni, pšenični, fco vag. naklad. postaja
Vinkovci 115 bl., otrobi drobni, pšen., par. Ljub-
ljana 140 bl., ječice, zlatorumene, fco vag. dol. p.
250 den., konoplja v steblih, fco vag. slav. post.
90 bl. — Gradbeni material: la Port-
landcement »Salona-Toure, fco vag. Solin: v juta-
vretah po 50 kg 40 bl., v papirnatih vrečah po 50
kg 45 bl., v sodih po 150, 180, 200 kg 52.50 bl.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 16. februarja 1926.

višina barometra 308'8 m

Opazovanja	kraj	čas	Baro- meter	Tempe- ratura v C°	Rel. vлага v %	Veter in brzina v m	Oblač- nost 0—10	Padavin	
								vrela	močilo v mm 24 h
Ljubljana (dvorec)	7	768'7	2'3	78	NNE 1—2	10			0
	8	768'7	2'4	76	NE 1—2	10			
	14	767'8	5'5	62	S 1—2	10			
	21	766'3	4'4	64	SE 1—2	10			
Zagreb		768'3	4'0	93	NW 1—2		megla		0
Belgrad		769'4	1'0	74	mirno	8			0
Sarajevo	8	769'1	—1'0	69	ENE 1—2	10			0
Skopje		768'8	4'0	66	S 1—2	10			0
Gruž - Dubrovnik		764'6	8'0	38	NE 2—4	0			0
Praga	7	766'1	0'0	—	WSW 1—2	10			0

Barometer je reduciran na morsk gladino.

Umrl je danes moj ljubljani soprog, otrokom Marjanu,
Bojanu in Bredi najskrbnejši oče, svoji materi dobri sin, gospod

Franc Presečnik

notar na Vranskem.

Truplo dragega pokojnika bo dne 18. februarja ob 11. uri
dopolodne blagoslovljeno in nato prepeljano v rojstni kraj Gornji
Grad, kjer bo pogreb dne 19. februarja ob 11. uri dopoldne.
Vransko, dne 16. februarja 1926.

Žalujoča soproga:

Vera Presečnik.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Naj-
manjši Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Tovarna PAPIRJA
Išče strokovne moči. —
Cenji ponudbe z ozna-
čenjem dosedanjih name-
ščenj in prepisi spraveval
pod šifro: »Za-7659« na
»PUBLICITAS« d. d. —
Zagreb, Gunduličeva 11.

V CELJU
ali v bližini, želi simpa-
tična uradnica s 5.000
Din kavcije mesto. Ponu-
dube na upravo lista
pod: »Uporabna« 1035.

VRTNARJA
In več treznih poljskih
delavcev in delavk
se sprejme v službo pri
graščini PREBOLD, Sv.
Pavel, Savinjska dolina.

**Poravnajte
naročnino!**

EKSISTENCA

Iščejo se reflektanti, ki
bi hoteli prevzeti v ka-
teremkoli mestu v Slove-
niji, Hrvatski, Bosni in
Dalmaciji po eno našo
podružnico z manufak-
turnim blagom in našimi
izdelki. Položiti je pri-
merno kavcijo ali kako
drugo jamstvo. — Ponu-
be na: Ljubljana, poštni
predal 157. 1042

KUHARICA

stara 37 let, poštena in
zanesljiva, veča ter z
dobrimi spravevali, išče
mesta. — Naslov v upra-
vi lista pod štev. 1037.

SLUŽBO HIŠNIKA ozir.
delavca ali ŽAGARJA k
venecijanki s prostim

stanovanjem

se odda mirni stranki
brez otrok. Nastop takoj.
Naslov v upravi: 1047.

A. SUŠNIK

železnina
Ljubljana, Zaloška cesta

KOKS - ČEBIN

Wollowa ulica 1/II. — Telefon 65

Redka prilika!

Partija novih ŠIVALNIH
STROJEV po zelo nizki
ceni naprodaj. — F.
BATJEL, Ljubljana, Kar-
lovska cesta 4. 340

Zdravo DEKLE

z dežele želi službo kot
začetnica. Gre za hišno
ali ratarico, najraje v
Ljubljani. — Nastopi s
1. marcem. Naslov pove
uprava lista pod: 1034.

DO 500 DIN mesečno

za eno leto naprej pla-
čam za STANOVANJE
dvih sob in kuhinje. —
Ponudbe na upravo pod
šifro: »Takoja« št. 1050.

SVETOVNA PANORAMA MARIBOR:

Ta teden: V ozemlju In-
dijancev. Central. Ame-
rika. Pampas.

Dne 26. febr. t. l. ob
10. uri dopoldne bo na
sodišču v Ljubljani, št. 16

DRAŽBA POSESTVA

na Predovičevem Selu
št. 43, obstoječega iz
hiše, njive in travnika.
Cenilna vrednost 198.760
Din. najmanjši ponudek
110.123 Din. 1038

MODNI LISTI

za krojače in šivilje
s slovenskim poukom in
veliko sliko, polletno 120
Din. »KROJNA ŠOLA«,
Ljubljana, Stari trg 19/L
Dne 1. marca nov krojni
tečaj za šivilje.

Prodajam

2—3000 kg
sladkega
konjskega SENA, lahko,
napol pokrito KOČIJO,
jako dobro ohranjeno,
več konj-k'h KOMATOV
za težke konje in nekaj
PLUGOV. — Ivan Ku-
valični mlin, DOMZALE

POLENOVKO

namočeno, MARINADE
vseh vrst po konkuren-
čnih cenah, MORSKE in
SLADKOVODNE RIBE
dobite vsak dan v spec.
trgovini »Riba«
Gradišče 7 — Ljubljana.

Ivan Pešec
žel. poduradnik

Marica roj. Tobolova
poročena

Brest, 14. febr. 1926
Jugoslavija — Češkoslov.

Za postni čas in velikonočno dobo priporoča »JUGOSLOV. KNJIGARNA cerkvenim zborom:

ADAMIĆ K.: Velikonočni napevi za mešani zbor.
Part. 16 Din, glasovi po 6 Din.
FAIST: 10 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part.
20 Din, glasovi po 4 Din. Zbirka obsega po-
leg drugih napevov tudi več velikonočnih.
FOERSTER: 12 cerkv. pesmi za meš. zbor, 12 Din
Cantica sacra, III. del, za moški zbor,
cena 30 Din.
FOERSTER: Lamentacije in Očitjanja, za mešani
zbor, 8 Din.
GRUM: Odpevanja pri lavretanskih litanijs, za
mešani zbor, 16 Din.
HLADNIK: Velikonočne pesmi in Regina coeli,
za mešani zbor. Part. 8 Din.
HRIBAR: Postni in velikonočni napevi za mešani
zbor. Part. 26 Din, glasovi po 8 Din.
KIMOVEC: Rihar renatus, za mešani zbor. Part.
24 Din, glasovi po 8 Din. — Obsega tudi več
postnih in velikonočnih pesmi, med temi tudi
en križev pot.
PREMRL: Godovnice. 17 Marijinih pesmi za me-
šani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 6 Din. —
Obsega tudi 2 lepi pesmi žalostne M. B.
PREMRL: Slava sv. Križu. Postne pesmi za me-
šani zbor. Cena 14 Din.
SICHERL - PREMRL: Velikonočne pesmi za me-
šani zbor. (Riharjevi, Vavkovi, Cvekovi in
drugi napevi.) Part. 30 Din, glasovi po 4 Din.

Pristne pšenične otrobe

debele in drobne, koruzno moko in ajdovi grajs
za krme po najnižji ceni — se dobi pri tvrdki

Al. & M. Zorman — Ljubljana
STARI TRG 32.

Ugodna prodaja.

Veliko pogrebno podjetje

z najfinjšo, zelo bogato opremo, z lepimi, vele-
elegantnimi vozovi, kakršnih ni enakih v SHS,
zelo lepimi dekoracijami in uniformami, krasnimi
kandelabri, je ZELO UGODNO NAPRODAJ, ker
se opusti obrt. — Podjetje nudi sijajno eksistenco
zasebnikom ob lahkem in prijetnem vodstvu, pri-
merno pa je tudi za banke, zadruge, akcijske
druške v večjih krajih in mestih kot dobriča-
nosna naložitev kapitala. — Pisma naj se pošljejo
na upravnništvo »Slovenca« pod šifro:
»Ugodna prodaja št. 960«.

„HERA“

stavbna registrir. zadruga z omeji. zavezo
vabi gg. zadržnike na sestanek, ki se vrši dne
18. t. m. točno ob 20. uri v salonu restavracije
»pri LEVU« na Gosposvetski cesti. Poročilo o na-
kupu stavbnih parcel in o gradnji hiš v nastopa-
joči stavbni sezoni. Važno. ODBOR.

LATNIKI v milu „GAZELA“

Da se cenjenim odjemalcem našega priznanega mila »GAZELA« oddolžimo, smo se odločili, da jih za njihovo dolgoletno naklonjenost tudi primerno nagradimo. Z ozirom na to smo sklenili, da bomo od sedaj naprej na vsakih 1000 kosov našega mila (vseh vrst, ki ga izdelujemo)

vtisnili v en kos mila po 1 zlatnik

Milo »GAZELA« zavzema vsled svoje izborne kakovosti vsekakor prvo mesto med sorodnimi izdelki. Izdelano je iz najboljših surovin, ki tkaninam ne škodujejo. Daje takoj zelo obilno peno, ki nesnago razkroji in temeljito odloči od tkanine, tako da je močno mencanje popolnoma odveč. Ako se z našim milom namilano perilo nato prekuha v vroči vodi ter temeljito spere v čisti vodi, zadobi naravnost snežno belino in jako prijeten vonj po svežosti. Jasno je torej, da z našim milom zelo mnogo prištedite pri perilu in zdravju. poleg tega Vam je pa mogoče sreča tudi toliko naklonjena, da dobite v kupljenem kosu še 1 zlatnik povrhu.

Zahtevajte torej pri Vašem trgovcu

samo prvovrstno in pravo milo „GAZELA“